

SUPLIMENT

Nr. 788—12 Martie 1942

MARINARI TORPILĂ AU INTRAT IN ACTIUNE...

UN EMOȚIONANT REPORTAJ DE RASBOI DE ACTUALITATE

MANECHINUL de BLASCO IBANEZ

O DRAMATICĂ NOVELĂ INEDITĂ CARE DESCRIE DRAMA ETERNĂ A INIMII FEMEIEȘTI

MODA DE PRIMĂVARĂ

Sfaturi pentru dvs. Doamnă...

NEMURIRE ...

O impresionantă evocare a poeziei și mizeriei orientului

de **PANAIT ISTRATI**

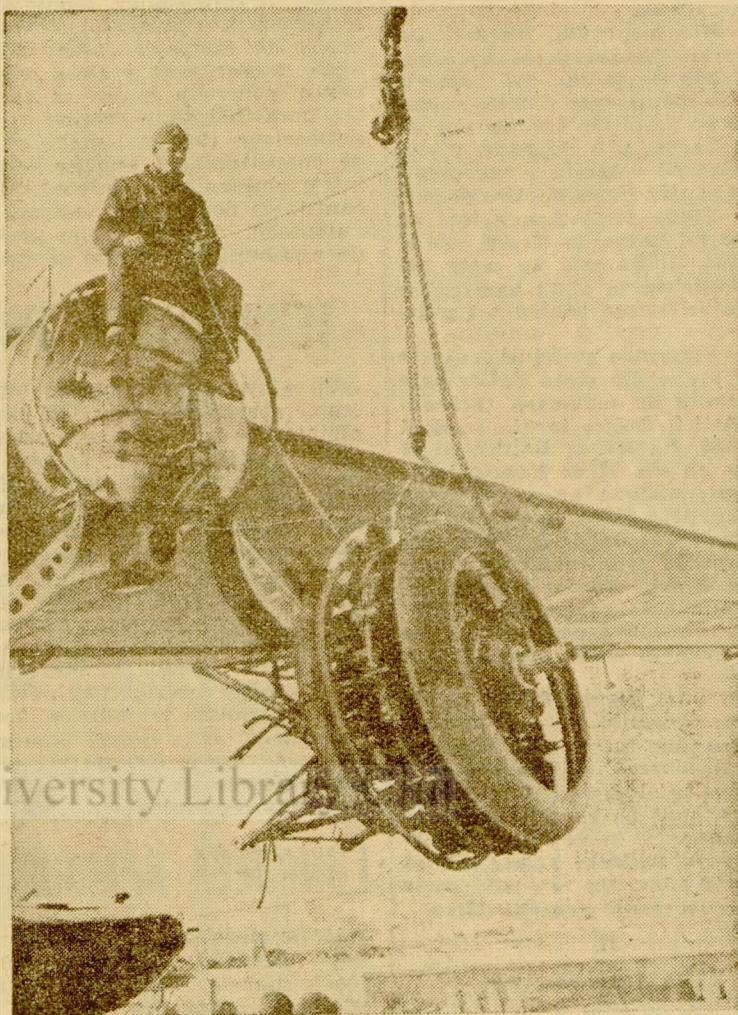
BIRMANIA, ȚARA

CONTRASTELOR

O RAITĂ PRIN
PETROGRADUL ȚĂRILOR

Vezi pagina 7

CUM TRĂEȘTE ?
ȘI CUM LUCREAZA
IMPĂRATUL JAPONIEI

Stânga, sus: Prizonieri britanici capturați în Libia; Jos: Infanteriștii germani încărcându-și „grenadele antitanc”. Mijloc: Convoi de aprovizionare trecând printr'un oraș sovietic. Dreapta sus: Schimbarea motorului uzat dela un avion; Jos: Tractor sovietic troenit de zăpada de peste noapte

FAPTELE ZILEI

CARTE DIN AMERICA

Te minunezi azi să mai poți căpăta vreo carte din America. Războiul a tăiat toate legăturile noastre.

Am căpătat revista Societății Biblice Americane din Septembrie trecut. Câte ocoluri a trebuit să facă pentru a ajunge până la noi! Acum însă, dacă a ajuns, ne uităm cu drag în ea să vedem ce ne spune.

Și iată, ne spune lucruri mai apropiate de noi decât America. Înainte de toate, ne vorbește despre aniversarea Bibliei suedeze. S'au împlinit 400 de ani de când Suedia și-a dobândit Biblia ei întreagă. Acesta e un eveniment pentru țările nordice de a-și avea Biblia lor. Așa a fost cu Biblia lui Luther la Nemți, așa și la alții. Biblia este un mare popas sufleteș în viața neamurilor și ele se upresc pentru a-l prăznuir.

Cu asemenea prilejuri, ni se spun multe din viața țărilor care se bucură de asemenea prăznuire. Astfel, despre insula suedeză Gotland din Marea Baltică ni se spune că are 92 de biserici, dintre care niciuna nu e mai veche de anul 1350. Dacă deci atâtă vreme în trecut Suedezii aveau atât de biserici, e de înțeles de ce te-
lea de a avea Biblia. Aceasta era năzuința spre care duceau bisericile. Ea dădea oamenilor poartă de a avea în casele lor Sfânta Carte.

Alte știri despre Biblie ne dă revista pomenită din alte țări precum din insula Madagascar sau de adurea. Cartea Sfântă a pătruns în atâtea părți, încât despre ea sunt de povestit nestăruite amănunte, în ce fel a străbătut ea în mijlocul oamenilor, ce raze a adus. Nu este altă carte care să se poată povesti atâtea.

II.

ZIUA CUMPARĂRII

Bine că veni și o zi cu acest nume! Ea a venit acum din pricina strămlorărilor războiului. Li-
ca spus tuturor locuitorilor noștri să se înfrâneze pe ziua de 22 Februarie a. c. dela multe priso-
suri ale vieții, iar ce au economisit din aceasta să dea ca ajuto-
r pentru cei săraci, pentru așa
zisul AJUTOR DE IARNĂ. Așa
este orânduirea Marelui nostru.

Acesta e un gând aler și fo-
ricit. Este o faptă de seamă să te
lepezi de desfătările tale măcar
pe o singură zi, iar ce ai fi chel-
tuit cu ele să dai pentru cei lip-
siți.

Oi cât risipesc oameni pentru
nimicurile lor! Până și pe cei
mai săraci îi vezi cu țigările în
gură. Altele vor fi având nu vor
fi având, dar de inghițit fumu-
lui nu se lipsesc.

Ei ce ispravă aleasă să se le-
pede cu leții de asemenea gusturi
de prisoș și fără folos măcar o
zi! Cine știe, poate de aici le va
veni în minte să mai facă soca-
sta și altădată. Poate că mulți se
vor lipsi de gusturi păgubitoare.

Dar că se cheltuiește mult pen-
tru gusturi de prisoș, nici vorbă.
Numai băutura spirtoaselor câtă
avere țară din agonisita omului!
Dacă aceste economii s'ar da pen-
tru ajutor de iarnă, ar fi un
mare câștig.

Nouă ne pare bine de această
orânduire și-i dorim toată iz-
bânda. Ne așteptăm să auzim
vești frumoase pe urma ei. Dă
Doamne!

Arhim. SCRIBAN

dela un capăt la celalalt al lumii

UN AVION ȘI 450.000 CUE

Un avion de bombardament brita-
nic cere aproape 450.000 cue. Un a-
vion de vânătoare, la fuselaj și aripi,
care se compun din 15.000 bucăți,
cere 78.000 cue, în afară de suduri.
Tehnicienii se trudesesc să elimine
cât mai mult cu putință cuele, înlo-
cuindu-le prin suduri, tendință care
se afirmă și în domeniul construcției
tancurilor. Eliele aparateelor militare
anglo-saxone sunt vopsite acum în
negru, pentru a împiedica străluci-
rea care înlesnește sarcina apărării
antiaeriene. Cele mai multe aparate
de bombardament engleze consumă
într-o acțiune care durează 24 ore,
cantitatea de benzină necesară unui
automobil de tip mediu pentru a duce
la bună îndeplinire de cinci ori

inconjurul lumii. Pentru a face din-
tr-un elev al Academiei pentru avia-
ția maritimă, un specialist perfect,
guvernul din Washington cheltuiește
aproximativ 20.000 dolari.

Cavaleria engleză a trimis la topit
10.000 de săbii întrebuințate pe vre-
mea războiului mondial, izbutind
astfel să obțină douăzeci și două de
tone de metal.

Știm că cititorului nu-i plac deloc
cifrele. Am dat pe acestea cu nădej-
dea că li va interesa și că va trage
de pe urma socotirii lor o seamă de
concluzii mai interesante de cât
multe texte care provin din același
izvor de unde am luat și noi aceste
date.

TEMPERATURA PREFERATĂ A ANIMALELOR

Cu ajutorul așa numitei orgi de
temperatură, un aparat în care a-
nimalele se pot culca pe o placă din
metal încălzit la temperaturi dife-
rite, profesorul d-rul Conrad Herter
dela Institutul Zoologic al Universi-
tății din Berlin a măsurat tempera-
turile preferate ale animalelor.

Mai întâi s'a remarcat că anima-
lele de aceeași vârstă și de aceeași
specie preferă aceeași temperatură.
Temperaturile preferate ale diferi-
telor specii deplinde în mare măs-
ură de mediu înconjurător natural și
de felul traiului animalelor. Aceasta
se exprimă și în cadrul unei specii.
Animale, care la diferite vârste tră-
esc în diferite medii, schimbă și tem-
peratura preferată.

Tinerele rozătoare care trăesc în
cuiburi încălzite de corpurile lor și
ale părinților, preferă temperaturi
cu mult mai ridicate decât anima-
lele adulte. La unele animale se pot
schimba, prin modificarea artificia-
lă a climatului, și temperatura pre-
ferată. Soarecii albi, crescuți la tem-
peratura odăii, preferă temperatura
de 35 grade.

Cercetările respective ale pielei au
arătat că ea se subțiază când ani-
malele sunt ținute la rece. Toate
cercetările în acest domeniu au a-
rătat că preferința temperaturii a-
numite este o caracteristică a rasei,
care se moștenește ca și celelalte.

LUNGIMEA RÂNDURILOR ȘI DURATA CITITULUI

Multe ziare din lume au introdus
după exemplul american coloane
foarte înguste, fiind de părere că se
usurează cititul. S'a constatat însă
că atât rândurile prea scurte cât
și cele prea lungi îngreunază citi-
tul.

S'an făcut cercetări asupra in-
fluenței lungimii rândurilor, asupra
miscării ochilor cititorului. Miscă-
rile ochilor au fost prinse fotografic
pentru a constata de câte ori se o-
presc ochii, câte cuvinte se prind de
fiecare dată când se oprese ochii,
cât de lungi sunt pauzele între di-
feritele poziții ale ochilor, de cât
timp are nevoie cititorul pentru a
prinde cuvintele și de câte ori tre-

bule să se întoarcă ochii la un grup
de cuvinte dinainte.

La rânduri foarte scurte, rezulta-
tele au fost nefavorabile, îndeosebi
din cauza faptului că cititorii nu pot
profita de posibilitatea lor de a prin-
de cu o privire un grup de cuvinte
unit, dacă acesta este despărțit prin
trezirea la un rând nou. Rândurile
prea lungi sunt deasemenea nefavo-
rabile, deoarece ochii nu au signi-
ficantă în găsirea rândului nou și tre-
buie să se refacă la cel dintâi
pentru a constata trecerea.

Cel mai repede se citesc rândurile
de lungime mijlocie în raport cu
mărimea literelor.

Viața lui Rembrandt în film

Celebrul pictor Rembrandt va fi
intruchipat în marele film „Rem-
brandt” de actorul Ewald Balser.
Actualmente se turnează la Babel-
sberg, după ce au fost terminate
scenele din Amsterdam. Iubirea
dramatică a lui Rembrandt pentru
servitoarea Hendrickje Stoffels con-
stituie muntele culminant al acestui
film. Gisela Uhlen, în rolul ei este
o femeie plină de naturalețe, sim-
plă, care a fascinat tocmai prin
naivitatea ei pe genialul pictor.

Porc cu opt picioare și câine cu două capete

Și anomalii animalelor sunt dese

În Protectorat s'a născut recent la
Borow un purcel cu opt picioare,
patru urechi și două spinări, pre-
cum și un câine cu două capete.

Ambele animale au trăit numai
câteva ore.

Programul construcțiilor de vase în Japonia

În sedința Parlamentului japonez
pentru fixarea bugetului, ministrul
comunicațiilor a tratat diferite pro-
bleme ale construcției vaselor.

Construcția a peste un milion de
tone este în curs. Pentru accelera-
rea acestor construcții, ministrul a
vrea ca vasele care n'au fost încă
începute, să se construiască după
anumite norme fixate de guvern.
Dacă aceasta nu este posibil, seria
construcțiilor va fi schimbată. Răs-
punzând la întrebările referitoare
la planul de finanțare pentru trans-
porturile maritime, ministrul a a-
firmat că în anul 1939 și 1940 limita
sumei afectate s'a cifrat la 90 mili-
oane yen. În anul 1941 la 135, în
timp ce în anul 1942 s'a prevăzut
suma de 195 milioane yen.

Producția de aur a Africii de Sud

„Transvaal Chamber of Mines” a-
numită că producția de aur a Uniunii
sud-africane a fost în anul 1941 de
1439 milioane uncii. În compara-
ție cu anul precedent, producția s'a
ridicat cu 348.620 de uncii. În timp
ce în anul anterior se ridicase cu
1,22 milioane uncii, creșterea pro-
ducției, înclinându-se deci. Valoarea
producției de aur a fost în 1941 de
120,35 milioane lire sterline, față
de 117,9 milioane în anul precedent,
pretul fiind de 1668 shilingi pentru
uncia.

Skioră la 95 ani

La Trysil în Norvegia, bunica
cunoscutului skior norvegian Gjor-
mand Murvaasen, a împlinit recent
95 de ani. Este surprinzător că a-
ceastă femeie mai face încă multe
plimbări pe skiori, și s'a face toate
cumpărăturile pe skiori, cu toată
vârsta înaintată.

„Celaplan”, o nouă materie sintetică

În Germania a apărut o nouă ma-
terie sintetică numită „Celaplan”.
Noua materie este asemănătoare
cauciucului și musamalei, și s'a pus
în comerț în fol colorate, transpa-
rente sau opace. Ea găsește o foar-
te largă întrebuințare în fabricarea
mantalelor de ploaie, halate, munc-
toare, cizme, cizme de nat, drapele,
etc., adică este foarte indicată pen-
tru tot felul de îmbrăcăminte care
trebuie să fie impermeabilă. „Cela-
plan” excelează prin maleabilitatea,
elasticitatea și rezistența sa. Prelu-
crarea sa este foarte ușoară datorită
faptului că ea poate fi atât cusută
cât și lipită.

TOATĂ LUMEA

CARE SE INTERESEAZA DE
CINEMATOGRAF ȘI DE
CULISELE STUDIOURILOR

CITEȘTE ASTAZI

Revista

CINEMA

Apare săptămânal în 16 pagini mari pe hârtie de lux, cu nu-
meroase clisee în diferite culori. Pretul unui exemplar 15 lei

Acum doisprezece ani luam vaporul Arcadia dela Alexandria Egiptului ca să mă duc în Grecia. Era pe vremea războiului italo-turc. Dardanelele se închiseră și din cauza asta se spunea că un bun prieten al meu, grav bolnav pe unul dintre vasele românești, nu putuse să intre în țară, se prăpădea prin spitalele din Pireu ori Atena.

Pe drum fac cunoștința unui Peruvian, un mulatru cu înfățișare de sportsman. Petrecea în chip familiar, cu călătorii dela clasa întâia și a doua, făcând pe puncte tot soiul de exhibițiuni gimnastice, dar sfârșea regulat cu o mică chetă, care avea mai curând o semnificație hazlie. A parte el îmi mărturisea că n'avea un ban și că voiaja fără cabină, „pe puncte”, ca și mine.

Vorbeam italienește. Il chema Domenico. Bine făcut, față musculoasă, ochi de drac, simțindu-se disprețuit de turiștii pe cari-i „pișca pe nesimțite” și prea mândru ca să se amestece cu „plevușca” dela a treia, se agăță de mine. Deveni-ram repede prieteni și confidenți unul altuia; am aflat astfel că era profesor de atletică mai totdeauna șomer și.. pungaș de buzunare. De prima meserie, m'am încredințat cu ochii mei: era reală. Pe-a doua mi-a afirmat-o el, în-suși. Era și ea reală, căci pariind cu Domenico că nu va putea să-mi „șteargă” portofelul, mi l-a șterpelit, frumos și bine, de trei ori în timpul călătoriei. L-am acordat toată admirația mea.

— Da, făcu el ca încheere. Sunt capabil, dar nu-mi pun libertatea în joc decât la mare ananghie azi, poliția nu mă cunoaște încă.

La Pireu, debarcând, mă întrebă ce fac, ce rost am. Ii spun: „Caut un prieten bolnav, poate muribund. Vreau să-i viu în ajutor!”

— Frumos! exclamă el. Tu trebuie să fii un om de treabă. Și eu sunt un om de treabă. Hai să căutăm împreună pe amicul tău: dacă e la aman, dau o lovitură de maestro și-i vârs toți bani; pe urmă, vom vedea... Sper să găsesc ceva angajamente pe aici. Tu știi grecește. Eu nu știu. Poate să te utilizez...

— Dar, să nu mă „utilizezi” la meseria a doua! făcui speriat.

Mulatru rânji:

— Nu fac asemenea afaceri decât singur... Și nici într'un caz cu ageamii ca tine!

Timp de două zile am răscolit toate spitalele din Pireu și Atena: nicăeri numele prietenului meu nu fu găsit înscris într'un registru. Știrea, fusese, deci, un șvon. Amicul reușise să intre în țară înainte de închiderea Strămtorilor. Și cum nu aveam mijloace să continuăm investigațiile pe aiurea, am renunțat.

Da! am renunțat, dar am rămas amanet într-o țară unde crăpau de foame înșiși indigenii. Ce-i de făcut? Bani nu mai aveam aproape de loc.

Domenico, desechilibrat ca un vagabond „de rasă”, ducea o viață alandala, cheltuind goganii pe toate fleacurile și flămânzind, apoi ca un câine.

Eram părliți amândoi. Totuși, pe când eu umblam jerpelit, el era îmbrăcat ireproșabil: pantaloni albi cu dungă impecabilă, haină de alpaca, pălărie de pai fin și ghete noi... In colo, ca mentalitate ne cam brodeam. Nu prea ne făceam multă inimă rea sub cerul generos al Eladei și tot căutând de lucru, ronțaiam „stragalia”, eu iscodind pe greci, Domenico rotind ochii după femei, până când într-o zi ne pomenirăm că hotelierul ne dă afară, fiindcă nu-i mai puteam plăti drahma zilnică.

Vorbind binisor grecește, mă tânguii unui barcaiu holteiu, cu care mă împrietenisem. Om cumsecade, ne oferî adăpostul său, pe care-l primirăm în-

NEMURIRE

O minunată nuvelă,
cu fapte trăite și în care
humorul se împletește cu
tragicul

UN MATCH DE BOX
CU PERIPEȚII LA
BEYRUTH

DE

PANAIT

ISTRATI

Poezia și mizeria Orientului unite cu aspra luptă pentru existență și cruda ironie a Destinului

NEMURIRE

dată, dar a doua zi după culcare eram plin de păduchi mari cât orzul... Domenico, supărat foc, uitase nutra de „gentleman” cu care se fălea și să scăr-pina în plină stradă, în plin cheiu cu trecători dădea ochii peste cap și repeta mereu, cu pălăria pe ceafă:

— Mie nu-mi plac păduchii! Eu nu pot să-i suport!

Drace! ca și cum mie mi-ar fi plăcut și puteam să-i suport. Dar, ce să faci?

— Ei bine! îmi spuse el, mă duc să caut un angajament. Până voi găsi, am să dorm sub cerul liber!

Și s'a dus. A plecat pe jos, la Atena. Nu l-am mai văzut o săptămână întreagă.

În vremea asta eu am continuat să locuiesc la honargiul generos, am găsi ceva de lucru și o duceam cum puteam sperând în mai bine, — când, iată Domenico!

Era voios și nu se mai scăr-pina. Râ-zând cu șireagurile de fildes, ce-i împo-dobea gura, el îmi arăta două lire sterline:

— Haide! lasă dracului păduchii și bidineaua... Vino cu mine la Atena. O să facem un „număr” compus din noi doi și o să câștigăm lire!

— Un „număr” zic. Vrei să mă faci paiață?

Și-mi adusei aminte de zilele petrecute la Beyruth și Damasc, când tot un prieten mă făcuse să „joc” în trupa lui de pantomină: străluceam printr'un mutism absolut în roluri de călău, de prinț bleg sau de apaș... Și exclamai:

— Doamne! pe sub câte furci o să mai trec!

Nu-i vorba de nici o „furcă”, lămurî Domenico, bătându-mă pe umăr. Tu ai să faci pe „boxerul amator” și ai să mă provoci. Eu, „profesionist”. Am să accept sfidarea ta, am să te stălesc puțin și publicul o să râdă, căci publicul vine la spectacol cu râsul gata în burtă. O exhibiție de-o jumătate de ceas pe seară, zece franci ție, cinsprezece mie! O liră sterlină amândoi în fiecare seară, nu-i minunat? Și tare ești potrivit pentru acest caraghioslăc: uscățiv, prăpădit, vai de capul tău! Ai să iei boabe de fasole în gură și să-ți aduni maselele false de pe jos.

Măselele false? Ba eram gata să mi le adun și pe cele adevărate!

Vară, grădini, varieturi. Lume ca la bălci, la noi, un fel de „Cărăbuș”, pos-tie universală. La Kifisia, afară din Atena, paraua aruncată în sus cădea pe oameni.

Între culise, haz mare pe actorii spo-iți: în trico și pielea goală, sfrijit, mâini și picioare ca bețele. păr lăsat prostește pe frunte, mă uitam la mânușile mele de boxer fără voie și-o chemam în gând pe mama să vie să-și vadă feciorul.

Înainte de-a „ieși” Domenico — frumos, subjugător în ținuta-i de atlet, — mă avertiză:

— Bagă de seamă! Să te ții bine; am să te plătesc cam rău, căci patronul localului nu permite să trișăm, dar... del... zece franci pentru o jumătate de oră!... Rabdă!

Ce să rabzi, Dumnezeuule, când eu eram deja pe jumătate mort de frică!

Publicul isbucni în râsete, numai vâ-zând pe stărpitura care provoca la box. Se făcură prezentările de către arbitru și ne dădurăm mâna, când „profesionalul” mă făcu să răcnesc mai mult decât era convenit. Apoi mânușile și... haide la box!

La dracu! Mă treceau sudorile înainte de-a face cunoștință cu întâia „scatoalcă”. Ba mai trebuia să fac eu pe cei ce duce ofensiva. Domenico, deabia stăpânindu-și râsul, se... păzea! Nici n'avea nevoie

Și dă-i pe ici, dă-i pe dincolo, împinge-l, sări ca un cimpanzeu, asudă până când mă pomenesc cu una la ureche, de-am auzit câinii lătrând în Giurgiu, deși eram la Atena!

Căzui pe dușumea, nu din cauză că așa ne înțelesesem între culise, ci fiindcă îmi luase piuitul.

Arbitrul începu să înnumere secunde. Trebuia să mă scol înainte de zece secunde, termen care mă dădea învins, dar eu nu mai auzeam pe înnumărător. Acesta simțind că se îngroașe gluma, rări secunde, în timp ce publicul aplauda. Domenico întoarse spatele la public și-mi zise în șoaptă:

— Scoală-te, *fratello!*

Ce să te scoli, *fratello*, că m'ai căpiat! Se învârtea pământul cu mine ca o piatră de moară în plin vârtej.

Mă sculai, totuși, mătăhăind. Și pe când lumea râdea cu lacrimi și aplauda, eu mă gândeam la câte păcate strămoșești îmi era dat să ispășesc.

„Lupta” continuă. Peruvianul fu mai de treabă, de frică să n'o rup la fugă de pe scenă, îmi dădu timp să-mi revin în fire, mă goni mai la dreapta, mai la stânga, dar la sfârșit își dădu în petec: îmarse un ghiont sub bărbie, de-mi sări toată fasolea din gură.

Năuc de durere, am dat buzna spre culise. Cortina cădea. Ropotul de aplauze și hohotele de râs le auzeam ca prin vis. Ne-au rechemat, au urlat și-au rupt palmele...

N'am să mai știu nimic.

Imbrăcându-ne, Domenico se scuza:

— De! *fratello*, eu îmi fac meseria!

— Lasă-mă nene în pace, cu „meseria” voastră cu tot!

A doua zi, la hotel, eram prăpădit. Mă dureau coastele, îmi luia capul. Dintr'îmi erau strepeziți. Nu mai puteam mușca din pâine.

Îmi făcui catrafusele să plec.

— Mă duc la vopsitoria mea, zisei lui Domenico. Mă lipsesc de cei zece franci câștigați într-o jumătate de oră!

— Stai! făcu el. Am în buzunar propunerea unei societăți de gimnastică. Îmi cere să dau elevilor lecții de luptă. Accept. Tu ai să-mi servești de tălmăciu. Și o să trăim!

Bine. S'o trăim și p'asta!

Am trăit, în adevăr, câteva zile vrednice de un vagabond ca mine. În plin aer, pe solul amenajat al unui stadion deschis, veneau grecii unul după altul să învețe cum să-și rupă oasele. Tineri, de toate condițiile, dela cei mai bogați până la lucrătorii deșalați de munca zilei.

Domenico n'avea să lupte, ci să arate cum trebuie dusă lupta. Așa fiind, el îi luă pe rând, fiecare timp de cinci minute, îi suceea, îi bușea, îi punea să lupte între ei și le dădea explicații pe cari le traduceam grecilor, iar chestiunile acestora le comunicam profesorului mulatru, care răspundea.

Dar, nu despre fleacurile astea vreau să vorbesc aici!

Se afla printre membrii acestei societăți, un elev care era mai în etate decât toți, un anume Haralambe, om de vre-o 30 de ani, mustăcios, slăbănog, cu atitudine ridicole și figură de apostol. Sta de-o parte, tăcut, urmărea luptele cu atenție încordată și fuma neîncetat. Peruvianul meu nu putea să-l „mistue”; parcă ar fi avut „păr de lup”. Și de câte ori îi venea rândul să fie „instruit”, îl trântea de-i suna tărtăcuța.

Bietul Haralambe răbdă ce răbdă, apoi se plânse directorului școlii. Acesta îmi spuse să atrag luarea aminte a profesorului că el „e plătit ca să dea lecții, nu ca să bușească pe oameni de pământ!”

Domenico râdea înfundat:

— *Ma què*, „lecții”, caro mio! ăsta-i bun să păzească oile, nu să ia lecții de luptă la treizeci de ani! Luptă-i lipsește?!

Cam eram și eu de părerea asta, dar vedeam mai departe decât amicul meu. Fața aceia lunguiață, gravă, de sfânt, sinceritatea cu care se trudea să învețe, stoicismul cu care îndura nedreptatea... Nu, îmi ziceam, ceva se ascunde sub pielea ăstuia.

Și într'adevăr, ceva se ascundea... Ceva frumos... Sau, mai curând...

Dar, vă las mai bine să judecați singuri:

Într'o seară, mă despart de Domenico, pândesc plecarea elevilor și mă iau după Haralambe. La un colț de stradă, îl acocestez:

— Vrei să bem o cafea împreună, kir Haralambe?

El, deși tot așa de sărăcăcios îmbrăcat ca și mine, avu o clipă de îndoială care mă jigni. Deveni și mai grav, se ținu drept ca un stâlp și-mi căută în ochi, cu severitate, înfruntai privirea și-i surăsei prietenește, oferindu-i doi ochi cinstiți ca să descopere în ei ce-o putea. Știam eu doar ce lighioane sălbatece sunt toți acei care și-au făcut o lume a lor.

— Să bem..., zise el, domol.

Iar când furăm în fața cafelelor.

— Ce nevie aveai să bei cafeaua cu mine?

— Așa... Dumneata n'ai nicodată asemenea nevoi?

Păru încurecat.

— Le aveam, altădată.

— Eu le mai am și acum. E rău?

— Rău... bine... treaba dumitale; dar, ce foloase tragi?

— Mă interesează unii oameni...

— Prost interes: oamenii sunt toți la fel.

— Nu e adevărat! Oamenii nu sunt toți la fel, zisei cu aprindere.

— A!? făcu el, mirat.

Și hîlbă niște ochi mari la mine. Apoi adăogă, cam peste umăr:

— ...Nu sunt toți la fel?... Ei bine, dacă e așa, spune prietenului dumitale, profesorul, că e un măgar!

Cu aceste cuvinte, se ridică, îmi strânse mâna și plecă. Rămăsei foarte turburat de apostrofa asla neașteptată.

Nu-i comunicai nimic lui Domenico, dar îl rugai să fie mai uman cu Haralambe, înștiințând că directorul ar putea să se supere și atunci iar dăm peste păduchi.

Din umanitate ori de frică, Peruvianul fu bun și la sedința următoare, explică cu severitate și chiar întârzie cu persecutul său, mai mult decât era obligat. Haralambe părea mișcat. În taină, îmi spuse să-l însoțesc acasă la el, în seara aceea.

Asta voiam și eu.

Mă dusei.

Într'o odaie mare, plină de colb, — mobile șiloade, cărți, vrafuri de manuscrise, statuete, tingiri și farfurii murdare, boarfe de tot felul, zăceau clae peste grămadă.

— Nu căta la dezordinea asta... îmi zise el cu un aer de om blazat. N'am femeie și nici chef să fac orânduială. Am altele în cap...

Haralambe vorbea ca un prinț. Mă rugă politicoasă să iau loc, scoase o mașină de spirt și „răsucii” cu îndemănare două cafele, pe care le vărsă în niște feligeane, pe jumătate spălate.

— N'am apă îndeajuns, se scuza, dar poți să bei fără teamă: nu-s bolnav...

Apoi, nici una din două, se așeză pe scaun, trase din țigare și-mi trânti, așa din bun senin, cam cele ce urmează:

— Da! oamenii nu-s la fel... Unii sunt măgari: se mulțumesc cu materia. Eu nu

sunt dintre aceștia. Pe mine mă preocupă psihicul. Adică, cum? Să trăiești ca o vită și să dispari, fără să lași o urmă? Asta nu se poate! Asta e mai rău decât dacă n'ai fi existat niciodată. Existența e *urmas*: dovada c'ai avut un suflet. Omul care nu poate să facă dovada asta, e un animal. Iată de ce am încercat să fac totul, pentru ca să las o urmă, dar nu știu dacă am reușit. Cei cari știu nu mă iau în seamă, mă cred nebun. Și dumneata vezi bine că's teafăr. Am să ți-o probez, citindu-ți o piesă a mea, una scurtă, o dramă în două acte.

Luă un vraf de hârtii și începu.

Și sfârși. Dar, eu n'am înțeles arpoape nimic, dat fiind că limba grecească *lilera* n'o pricep. Tot ce-am înțeles vreme de două ceasuri, e că cititul era distins, nuanțele variate, mimica bogată. Un actor dramatic.

Nu-mi ceru să-mi dau părerea.

Se înoptase. Haralambe aprinse o lampă cu gaz, tot așa de chioară ca și el.

— Stai să mâncăm.

Scoase pâine, măsline și saladă, toate într'o stare de curățenie îndoelnică.

Înădușise. Își desfăcu cămașa la gât, și pe când mânca, mă uitam cum pielea i se plimba pe umerii grumazilor, străvezie ca un pergament. Privirea o avea pierdută în obscuritatea camerei. Hrana părea să-i fie o corvoadă. Visa mereu:

— Asta e numai o parte din ce am făcut... Ai să mai vezi și altceva dacă te interesează. Am scris o disertație asupra acusticii teatrelor antice în plin aer. Vino mâine să ne plimbăm pe la Acropole.

M'am prezentat a doua zi la ora fixată. Din nefericire pentru mine, iar nu înțelesei mare lucru: explicațiile lui erudite păreau a fi o citire din elineasca veche.

Îmi arătă placa comemorativă fixată de Tocilescu, cu prilejul vizitei studenților români. Îmi vorbi de deosebirea între coloanele dorice și ionice; explică ce forme a avut cutare bucată care lipsea la un moment; descrie cu amănunțime obiectele aflate în muzeul de pe Acropole. Apoi, la poalele muntelui, — plimbându-ne prin ruinele teatrului Dionysos și tălmăcindu-mi câteva din sutele de nume săpate pe speteaza fotoliilor de marmoră îngălbenită, — ajunse la acustică, îmi arătă o cavitate enormă practică în subsolul teatrului, răcni în aer și-mi spuse să pun urechea la gaura dela picioarele noastre. Timp de un ceas îmi vorbi numai de teatru antic și de tehnica acusticii lui.

Mă întrebam:

— Nu vede el că nu pricep?

Nu vede. El nu vorbea pentru mine, ci pentru nevoile psihicului său. Cu buzele uscate, fața iluminată, ochii privind cu două mij de ani în urmă. Haralambe nu mai era decât un suflet care-și volatizase *materia*. Eu nu-i eram decât un pretext.

Ne-am despărțit la prânz, fără să știu de ce. La ora două trebuia să vizităm templul lui Theseu și pretinsa închisoare a lui Socrate. Pe acolo, altă polologie care mi-a făcut capul calendar și nu m'a învățat aproape nimic, căci sunt un ne-cioplit.

Acum, eram curios să știu ce naiba a împins pe omul acesta la luptă și la atletism, ce raport era între filozofie și bușeală pe de pomană.

În seara aceleasi zile, acasă la el, Haralambe scoase o vioară și mă asurzi cu sârguință. Eram nemângâiat!

— Toate astea-s bune, făcu el obosit, dar nu-s pricepute. Artele, filozofia, sunt create de oameni mari și oferite măgarilor ca să le asculte. E greu... Din cauza

MANECHINUL

fașura sub ploapele închise: luna lui de miere, de slujbaş umil, înșurat cu o femeie frumoasă; bine crescută, dintr'un neam care avusesse neșanse, — farmecul celui dintâi an de sarcie, îndulcirea de dragoste, — apoi răzvrătirile Enrichetei, întărită de lipsuri, — amarul nemărturisit de a fi sărăcăcios îmbrăcată, pe câtă vreme toți îi sărbătoreau frumusețea, — încordările dintre ei, hărțuirile, născute din cine știe ce fleacuri, — certele din toiul nopții, în camera de culcare, — bănuiele, care rodiau — încetul cu încetul — încrederea bărbatului, — apoi, deodată, urcușul acela nevisat, când belșugul se furisă, deocamdată cu sfială, în casă de teama scandalului, pentru ca, mai apoi, să se refete în vole, cu obraznicie, ca și cum ea ar fi avut de-aface cu niște orbi, — până într'o zi când Ludovico avu — în sfârșit — dovada vădită a nenorocirii lui!

menți politici cu vază care-i cerșiau drept răsplătă doar... câte un zâmbet.

Intr'o zi, Ludovico, primi vizita unui preot cu înfățișarea timidă, — același chiar care — în clipa de față, șade acum în trăsură alături de el: era duhovnicul nevastă-sa! Hei, cât de bine îl alesese dânsa pe sârmanul acesta atât de detreabă și prostănac!... Când îi mărturisii cine-l trimisese, Ludovico nu-și putu crede urechi. Vai, câtă îndrăzneală la această... și dădu drumul vorbeii aceleia grele, înfiorătoare. Dar moșneagul fără să se tulbure, ca cineva care-și învățase lecția bine pe dinafară și s'ar fi temut să n'o uite da întârzie cumva să-i deie drumul, începu să-i vorbească de... păcătoasa Magdalena, de Mântuitorul care — cu toată Dumnezeirea lui — îi iertase greșalele, — apoi, întorcând foaia, prinse să-i povestească cât de tare se schim-

nea de ceiace făcea, nu avea taria să mai ea îndrărat... Mișelule. Un mișel ești ca totdeauna. Iși zicea.

Când pași pragul, îl înfioră un simțământ de nedumerire și curiozitate. În câte rânduri, în visurile lui, de om lipsit de voință, nu se întrezărise intrând în casa asta, întocmai ca un soț din melodrame, înarmat cu un revolver cu care... avea s'o răpună pe nece, dinciosă!... Și-acum, covoarele acestea moi, pe cari le simția sub tălpi, — culorile acestea care mângăiau privirile... florile acestea cu mirzeme îmbietoare, care strecurau o betie dulce. Înțeleg acum și ei putregaiul bogăției!

Dădu cu ochii de slujitorii de sub a căror mască de nepăsare — i se părea — că străpunge o curiozitate obraznică. O față în casă i se inclina cu un zâmbet ciudat, de bunăvoință sau de batjocură — nici el nu știa — de parc'ar fi zărit pe cineva, care vroia să se ascundă. Poate că era cellalt! Zăpăcit de priveliștea acestei lumi noi pentru el, trecu peste prag, împins încet de călăuza lui.

Se trezi în camera de culcare, învăluită într'o peumbră negrăit de dulce, în care se înfigea doar un subțire mănunchi de raze ce se strecurau prin fereastra întredeschisă.

În această slabă lumină se deslușea o femeie înaltă, cu obraji trandafirii, într'o bogată toaletă de sea-

(Continuare în pag. 8)

DRAMA GROASNICĂ A UNEI FEMEII PE CARE O ROADE, DEOPOTRIVĂ, CANCERUL ȘI DRAGOSTEA DUPĂ BĂRBATUL DE CARE S'A DIVORTAT — POVEȘTEA TRAGICĂ A UNEI TOVĂRĂȘII DESTRĂMATĂ DE POFTA NESĂȚIOASĂ DUPĂ BANII FEMEII IUBITE

Nu era un mișel, și nici nu credea să fie, dar... era slab de inger, — sau, mai bine, îi era prea dragă Enricheta!... Poate că, pentru asta chiar, după ce o spionase în chip rușinos, și se încredințase de necinstea pe care-o îndura, nu putu face alt nimic decât să-și vâre pumnul crispat până în chipul acela palid, de păpușă, fără ca... să poată lovi. Deabia găsi într'insul puterea s'o svârle afară din odaie, pentru ca să se prăbusească, apoi, în plâns, ca un copil părăsit de ai lui.

Apoi se înteleni pustiu, plictisala vieții duse stingher, între tălăta de vești care-l sfâșiau. Întocmai ca o prințesă, nevastă-sa călătoria în lung și-n largul Europei, — un bogătaș o scosese la iveală. Ea era în largul ei. O iarnă întreagă, fusese vâlvă la Paris, — ziarele vorbeau de încântătoarea spaniolă. Mai apoi avu succese șgometoase pe plajele la modă. Toți se luau parcă la întrecere ca să se ruineze pentru dânsa. Povestii cu dueluri și sinucideri îi rotiau în jurul numelui într'o lumină de basme. După trei ani de izbânzi de felul acesta, se întorsese la Madrid, înfrumusețată și mai mult de farmecul acela străin pe care-l dă viața cosmopolită. Acum era sub aripa celui mai bogat om de afaceri al Spaniei și — în palaturi fără seamăn — ea părea că domnește peste o curte alcătuită numai din miniștri, bancheri, oa-

base biata Enricheta...

Pe când asculta povestea aceasta, Ludovico tresăria, fericit întocmai ca nevolnicul care se simte — în sfârșit — răzbunat... Un cancer!... Preotul n'avea decât să vie, când o pofti, să-i aducă vești dela nevastă-sa. Atăta era de ajuns!... Dar el, — singur... asta nu, el nu se va duce s'o vadă.

Boala se înrăutăția din ce în ce. Enricheta se încredințază că va sfârși cu ea în curând. Vroia să deie ochii cu Ludovico, și... să-i ceară iertare: se rugă, cu înmlădieri de glas de copilă năzuroasă și bolnavă, care cere o jucărie. Chiar cellalt, protectorul bogat, robul femeii acesteia frumoase, se ruga de preot să-l aducă pe bărbatul Enrichetei. Moșneagul destăinuise dulceag micătoarea rugămintă a „cucoanei”. — și mărturisii, cu toate astea, că băstămata aceia de dragoste pentru lux, prin care se pierd atâtea suflete, o stăpânea încă.

Intr'o după amiază, preotul vorbi mai cu hotărâre ca de obicei. Nenorocita era în pragul morții, — îl chema pe Ludovico cu tipete groaznice. Ar fi fost o fără de lege să se împotrivescă și să nu dea unei ființe în agonie această de pe urmă mângăiere. Dacă nu se învoia, preotul era în stare să-l ducă pe sus. Infrânt de îndărăjirea bătrânului, Ludovico se lăsă mănănat. Luă o trăsură și se doje-

de BLASCO IBANEZ

rá, cu capul și pieptul străfulge, rând de scripituț nestimatele. Ludovico se trase îndărăt, protestând în contra glumei acesteia... Asta era bolnava?... El chemase pentru ca să-și bată joc de dânsul?

— Ludovico! Ludovico! — tremură un glas slab, cu mlădieri copilărești dulci de tot, care-i aminteau tot trecutul celei mai blânde clipe din viața lui.

Privirile, mai obișnuite acum cu întunericul, întrezăriră spre fundul camerei monumental și impunător ca un altar, deslușia o arătare albă, care se ridica cu greu îndărătul perdelelor fluturătoare.

Atunci, Santurcio privi din nou țintă întâia femeie nemiscată care-i păru-se că-l așteaptă în picioare, înaltă și țeapănă, cu privirile pierdute, ca împânzite de lacrimi. Nu era decât un manechin foarte artistic care avea oarecare asemănare cu Enricheta. În felul acesta, nenorocita din pat putea să-și mai răsfete privirile pe noutățile care-i veniau necurmat din Paris. Era actorul unic al reprezentanților acelora de eleganță și lux, pe care ea și le da, cu ușile închise, ca să-și mai uite de suferinți.

— Ludovico!... Ludovico!... — gemu iarăși glasul slab din pat.

Și cum se apropiase de pat, trist, Santurcio se simți prins în brațe și strâns cu înflăcărare.

— Iartă-mă pe pe obraz simți mângâierea caldă a lacrimilor.

Spune-mi că mă ierți!... Vorbește Ludovico! — și, poate, că n'am să mor!...

Fără să-și dea seama de ceiace face, bărbatul încercă s'o îndepărteze, dar sfârși prin a se lăsa prins între brațele ei, îngăimând, fără să-și dea seama vorbe dulci, din vremea lor de fericire.

— Ludovico, Ludovico al meu! — șoptea ea, zâmbind printre lacrimi. Nu mai sunt atât de frumoasă, ca pe vremea fericirii noastre... ca pe vremea când... nu mă prinsese încă nebulia!... Pentru numele lui Dumnezeu, spune-mi, cum îți par?

Bărbatul său o privea uluit. Păstra toată frumusețea aceea de strengărită copilăroasă, care o făcea atât de temut!... Moartea parcă nici nu se vestia... Numai că, printre mirezmele ce bălsămau din trupul acesta fermecător, părea că se strecoară o miresmă slabă și îndepărtată de carne moartă, care dădea de gol o putregiune lăuntrică, și se amesteca sărutărilor femeiei.

Santurcio simți pe cineva îndărătul său. Un om era la câțiva pași de acolo, privindu-l cu un fel de sfială incurcată și ca împins de o putere mai covârșitoare decât voința lui ce-l făcea să se roșiască. Ca cea mai mare parte dintre compatrioții săi, soțul Enrichetei cunoștea și el chipul sever al personajului acestuia de seamă, pornit pe povârnișul vieții, om de principii și strașnic apărător al moralei publice.

Spune-i să plece! țipă bolnava. Ce vrea aici omul acela? Nu te iubesc decât pe tine... nu-mi iubesc decât bărbatul!... Iartă-mă!... Iar mai luxul acesta, luxul acesta nestemat m'a pierdut!... Aveam zecile de bani, de cât mai mulți bani, — dar de iubit nu te iubeam decât pe tine.

Enricheta plângea, arătându-și căința, iar omul acela plângea și dânsul, slab și umil înaintea ată-tui dispreț...

Santurcio, care în atâtea rânduri gândise la el, cu încrâncenări de mânie și văzându-l, de abia se stăpânise să nu-i sană de gât. Sfârși prin a-l privi cu un aer induios și respectuos... Și acela o iubea pe Enricheta!... Iar patima asta comună, departe de a-l despărți, toarce între bărbat și cellalt o legătură ciudată, de simpatie...

— Să piară din ochii mei!... Să plece de aici! — stăruia bolnava, cu o încăpățănare copilărească.

Iar primirile soțului păreau că roagă pe puternicul personaj, s'o ierte pe nevastă-sa, pentru că... nu-și dădea seamă de cele ce vorbește...

— Haide-haide, dona Enricheta! — îmbună duhovnicul din fundul odăii. Gândește-te la dumneatale și la Cel de Sus... Nu cădea în păcatul îngâmării!

Cei doi bărbați — soțul și protectorul — dela o vreme se așezară lângă căpătașul bolnavei. Ea urla de durere: din când în când trebuia s'o injecteze cu morfină, iar cei doi se întreceau, care de care, să-i vină întruajutor. Nu o singură dată, mâinile lor se atinseră fără vre-o tresărire silnică. Se întrăjutau frățește.

Dar Ludovico se simțea furat de o simpatie din ce în ce mai tare față de bărbatul acela, atât de simplu cu toate milioanele lui, și care-o jelea pe nevastă-sa, chiar mai tare decât dânsul, care-i era soț.

Noaptea, pe când bolnava se odihnea, liniștită de morfină, cei doi bărbați mișcați de veghea aceea dureroasă, sfătuiau pe șoptite, fără ca cea mai slabă umbră a vre-unei uri să li se răsfrângă din cuvinte. Păreau ca doi frați, împăcați prin aceiași dragoste.

În zori Enricheta muri, repetând:

— Iertare! iertare! — dar cea de pe urmă privire a ei nu fu totuși pentru soț. Păsăruica asta frumoasă și fără de minte, își lua zborul spre vesnicie, mângâind cu privirile manechinul acela cu vesnicul zâmbet în ochii lui sticloși, idoliul acela al luxului, care-și înălța lângă fereastră, capul sec, fulgerător de nestimate, în care se răsfrângea licărul albastrui al revărsatului de ziuă...

HIRO-HITO

UN IMPĂRAT CARE S'A CĂSĂTORIT DIN DRAGOSTE

Cum trăește și lucrează Fiul Soarelui

Impăratul Japoniei, Hirohito, este considerat de supușii săi ca fiind de origină divină conform legendei care afirmă că familia împărătească japoneză se trage direct din zeii cari au creiat Japonia „pământul fericit”. Niciun japonez nu va rosti niciodată numele împăratului, ci-l va numi „Fiul cerului”. Majestatea Sa prea înaltă, etc. Impăratul nu este încoronat ci când se suie pe tron anunță aceasta spiritelor predecesorilor săi într-o ceremonie solemnă. Actualul împărat al Japoniei s'a născut în 1901 la Tokio și s'a supt pe tron în 1926. În tinerețe a avut o educație severă, vorbind perfect mai multe limbi și cunoscând toate științele militare și politice. El și întocmește personal un plan săptămânal de lucru; astfel, de pildă Martia este rezervată literaturii asupra științelor admirației, Joia diplomației, Vinerea problemelor militare și audiențelor savanților. Impăratul este un bun jucător de tenis un înotător excelent și un bun călăret, dar nu asistă niciodată la manifestări sportive publice. Tenno se scoală la 6 dimineața. Nu fumează și este un om cumpătat. Se

informează zilnic asupra tuturor problemelor și evenimentelor din lume. La 12,30 ia masa cu familia sa. Apoi continuă lucrul până la 18,30. Dela izbucnirea războiului cu China, Tenno poartă numai o simplă uniformă de campanie fără nici o decorație. El a supus curtea la economii severe. Pentru a economisi curent electric și combustibil, instalațiile respective au fost oprite. Mesele se compun actualmente din cele mai simple mâncăruri, nedecorebindu-se cu nimic de rația soldaților. Seara, de pildă, se dă rația marinerii, orez cu heringi sărați. Sumele economisite în acest chip sunt întrebuinate pentru soldați, aceștia primind cadouri și ajutoare. Juvaerele împăratului au fost oferite statului. Impăratul poartă acum, în război, ochelari cu ramă din metal efin, nu din aur. Hirohito este al 124-lea împărat japonez, dar primul care s'a căsătorit din dragoste. Frumoasa împărăteasă Nagako i a dăruit până în prezent patru fiice și doi fii. În anul 1933 a fost născut moștenitorul tronului, Tsugu No Miya, care va fi cel de al 125-lea împărat al Japoniei.

DIN MINUNILE TEHNICEI

MAȘINI CARE GÂNDESC

Încă înainte de război s'a făcut resimțită în Germania lipsa de lucrători specializați, astfel încât progresele în materia de mașini automate, progrese până acum stânjenite de faptul că existau șomeri, au căpătat un nou impuls. Peste tot se pune acum problema de a înlocui prin mașini automate forțele fizice și intelectuale de muncă. Tocmai asupra acestui subiect de toată însemnătatea și a progreselor tehnice realizate până azi în materie de mecanizare a însușirilor omenești, a vorbit recent la Berlin, inginerul Wolfgang Schmidt, dela A. E. G.

Până acum s'a crezut că automatismul nu e rentabil decât în materie

de producție de masă. Acesta însă nu implică decât mașini cu joc limitat. Mașini automate pentru scopuri schimbătoare trebuiesc într'astfel mecanizate, încât jocul lor automat, așadar succesiunea și durata fiecărei mișcări a părților mecanismului, să poată fi schimbat după voie. Mașinile cele mai bine puse la punct sunt înzestrate cu mai multe tipuri de mișcări automate, puse în joc printr'un sistem de alegere asemănător celui telefonic.

De pildă, cu 10 discuri se pot pune în funcțiune 3.625.000 de tipuri diferite de mișcări. Dar și la aceste mașini trebuie să se exercite un control al mâinii omenești. Faptul are drept urmare o educare specială a sensibilității, de pildă, observarea unui instrument de măsurătoare și oprirea mașinei la atingerea unui anumit nivel fixat. Intrarea și ieșirea automată din acțiune trebuie să se efectueze adesea chiar independent de obținerea rezultatului urmărit. Aceasta implică înzestrarea mașinilor cu reguloare proprii, având o libertate de mișcări ce face să li se dea numele de reguloare sensibile.

În acest scop, un model este încercat de către mâna omului, care nu face decât să-i dea direcția de lucru pe care o impune conturul instrumentului mecanic respectiv. Un pas mai departe îl face mecanismele în care se întipăresc orice mișcări care le sunt oarecum propuse. Prima piesă pusă la punct prin intervenția mâinii omului, sunt acționate după anumite legi din fizică, posedă calități indiscutabile, putând fi calificate „mașini gânditoare”, deoarece imită de minune pe om înlocuindu-l acolo unde se simte nevoie de un creeator care gândește și face calcule.

Aceste automate posedă calitatea întocmai ca și omul, să discrimineze mai multe obiecte de structuri diferite și după examinarea lor, prin palpare, să scoată concluzia necesară. Întrebuințarea de astfel de automate va fi de o importanță covârșitoare în viitorul apropiat în domeniul construcțiilor de mașini germane.

CITIȚI MULT RĂSPÂNDITA REVISTĂ

ZIARUL COPIILOR

CARE APARE ÎN DOUĂ CULORI
pe hârtie de lux, în format mare

AMUZĂ, INSTRUEȘTE
INFORMEAZĂ

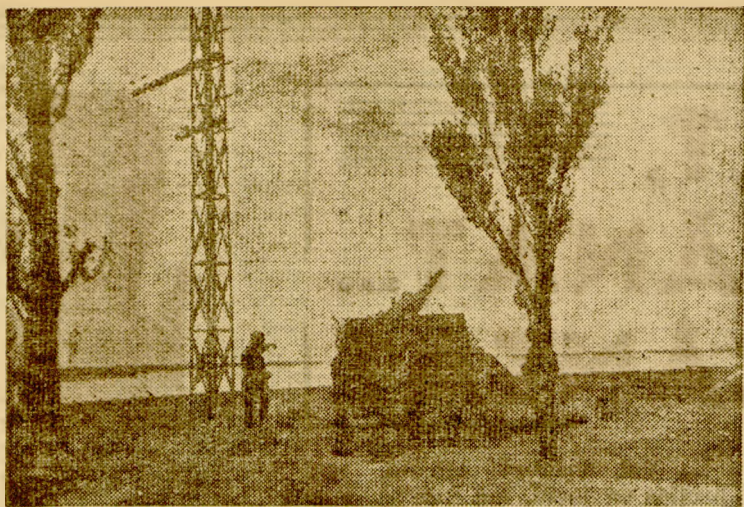
RUBRICI NOI, POVESTIRI
INEDITE, ROMANE de AVENTURI

Prețul unui **Lei 10**
exemplar

Cereți dela primul chiosc
„ZIARUL COPIILOR”

Cazul Petrogradului este poate unic în istoria Europei moderne: este cazul unui oraș nou ridicat din voința unui suveran, după un concept pe atât de mare pe cât de indeterminat din punct de vedere tehnic; și poate greșit, în sensul că localitatea aleasă, în mare parte mlăștinoasă, ar fi cerut o tehnică constructivă și o disponibilitate de materialuri inexistente în Rusia în primii ani ai secolului al 18-lea. Cu cât mai mult este surprinzătoare ba chiar extraordinară, opera italianului, Domenico Trezzini, căruia Petru cel Mare încredință clădirea celor mai importante edificii, și intrucâtva creațiunea planului de bază a orașului în legătură cu câteva puncte de bază stabilite de către Împăratul însuși: dar acest plan se formă încetul cu încetul, și însuși Trezzini nu avu pregătirea necesară; ceea ce face cu atât mai mult să admirăm activitatea sa prodigioasă care se desfășura în executarea febrilă a proiectelor suveranului nerăbdător și tumultuos.

Clădirea Petrogradului are ca origine cetatea Sfinților Petru și Pavel, primele Palate de iarnă și de vară, astăzi neexistente și înlocuite de altfel clădite tot de constructori și plănuitori italieni. Trezzini creă diverse clădiri, afară de cele amintite mai sus, până și casele particulare

Peisaj de război din Rusia de azi

Palat de iarnă, cel mai mare, acel care s'a păstrat și până azi. Încă o dată un artist italian dădea orașului o pecete monumentală și un stil ce reprezintă în istoria artei europene o problemă, iar în istoria artei rusești o caracteristică, sub anumite aspecte, originală. Rastrelli împrăștiă într-o operă foarte vastă și de admirat caracterele stilistice ale Barocului, asimilate în studiile sale în Franța, în Germania și în Italia, contopindu-le sub influența anumitor gusturi tradiționale rusești, încât să determine în Rusia însăși un stil care a luat numele de Rastrelli, și care reprezintă purul rococo rusesc. Acest stil avu

este celebră în arta rusă, este cel mai perfect exemplu de stil armonios, chiar dacă lipsește acea clopotniță (cunoscută din modelul clădirii), care trebuia să facă legătura estetică între toate clădirile Mănăstirii. Giacomo Quarenghi un alt artist italian care reluă și continuă opera lui Rastrelli, când trecea în fața acelei catedrale, își scotea pălăria repetând: „iată o biserică”. După ce a început al 4-lea palat de iarnă, și azi existent, Rastrelli se retrase dela lucru, într-o stare de descurajare în dorința de a părăsi Rusia, unde muri totuși în 1771. Mulți discipoli și imitatori ai săi din fiecare țară chiar și italieni ca și în întinderea Petrogradului. Nu se

Cu opera lui Camporesi se introduce la Moscova în 1780 stilul neoclasic care trebuia să aibă la Petrograd, prin opera lui Giacomo Quarenghi o dezvoltare extraordinară, dela care orașul ar fi păstrat pecetea stilistică definitivă ce se observă în întregul veac al 19-lea și până azi.

O deosebită mențiune merită creațiunile lui Quarenghi în afară de oraș, care reprezintă acel complex de clădiri, care constituiesc așa zisele „moșii”, fructul celei mai libere și geniale imaginații: e destul să amintim moșia dela Archangelskoie, splendidă vilă înconjurată de alte clădiri într'un vast minunat parc, și care pare un ecou al vilelor princiare din împrejurimile Romei.

Pentru a nu pomeni alți numeroși artiști, dintre cari, câțiva constituiesc adevărate dinastii, ca cei 4 Gilardi cari au lucrat în prima parte a veacului al XIX-lea, este interesant să rezumăm aceste scurte știri înodând semnificația recunoscutelor rezultate a criticii de artă mai recentă cu concluziile celor mai renumiți istorici ruși; fără ca să uităm importanța influențelor franceze și germane în arhitectura adoptată în Rusia, întâi la Moscova, în urma transformării orașului și a dezvoltării foarte originale a Cremlinului și apoi în constituirea și în întinderea Petrogradului. Nu se

ORAITĂ PRIN PETROGRADUL ȚARILOR

CLĂDIRI ȘI AMINTIRI CELEBRE CERNUTE PRIN SITA VREMII VERSSAILLES - UL PETROGRADULUI PALATUL CHINEZESC

pentru diferite clase sociale (populare, burgheze și nobile): mănăstirea Alexandru Newscky, biserica Buna Vestire până și Poșta de lemn, și dădu Petrogradului ca trăsura caracteristică a profilului sau Clopotnița Cetății. Trezzini fu singurul om, care a condus și a supravegheat lucrările orașului dela 1704 până la 1716. Apoi sosită ca să lucreze cu el pentru Împărat, francezul Leblond și germanul Schlüter și diverși olandezi, care toți au adus cu ei meșteri și aljutoare, aducând în același timp în spirăruini, caractere, gusturi și maniere care se amestecă, în fuziune mai mult sau mai puțin armonioasă, în felurita înfățișare arhitectonic a orașului ce se dezvoltă în momente de intensă activitate mai întâi și de încetineală apoi, sub domnia Ecaterinei a II-a, a lui Petru al II-lea și Anel Ivanova.

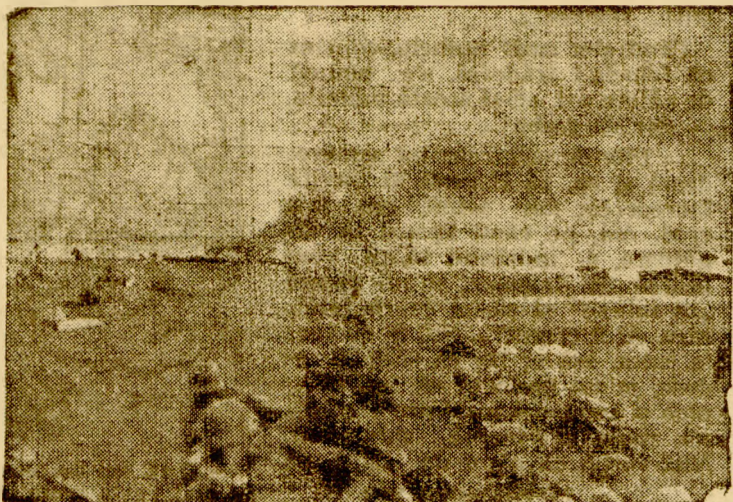
Cu urcarea pe tron în 1741 a Elizabeth, fiica lui Petru cel Mare și moștenitoarea mărețelor idei părintești, clădirea Petrogradului mai puțin intensă sub domnia lui Petru al doilea și sub domnia Anei, cari după cât se pare, au preferat ca reședință Moscova, a reluat ritmul său; și Împărăteasa găsi în Bartolomeo Rastrelli artistul și cel mai mare interpret al epocii sale, care lucrase de altfel la Moscova pentru Ana la Palatul de iarnă din Cremlin, iar la Petrograd urma să se facă un alt

un astfel de succes încât făcu pe artistul Rastrelli să devină la modă; așa că exemplul Împărătesei a fost imitat de; domni, prinți, particulari, grupuri religioase, care au vrut să aibă din el Palate, case, clădiri de uzaj public, biserici, mănăstiri și vile. Sunt de fapt ale lui Rastrelli afară de renumitele palate Voronzov și Otroganov, reședințele din Peterhov și din Tsarskoieselo, Versailles-ul Petrogradului ridicat la fel cu cel din Paris, prin dezvoltarea capricioasă a unui simplu pavilion de vânătoare.

Mănăstirea Smolny este recunoscută drept capo d'opera lui Rastrelli; cu acest prilej vom aminti că mănăstirea înseamnă mai multe biserici, palate și cetăți întărite în jurul unei catedrale. Această biserică minunată

Giuseppe Trezzini, și frații Barozzi, au lucrat în timpul Domniei Ecaterinei a II-a, epocă în care artiștii francezi avură o oarecare întâietate. Totuși lucră în acel timp (dela 1752—1794) un alt artist italian Antonio Rinaldi căruia se datoresc reședința din Oranienbaum, Palatul chinezesc și minunatul Palat de marmoră, cunoscut pentru frumoasa marmoră din Siberia, de un lux nemaipomenit pentru acel timp și pentru perfecta armonie a proporțiilor sale; și apoi a lui Pavel I, fiul Ecaterinei a II-a; acest Palat fu refăcut de Brenna și de Visconti, alți artiști italieni, și reprezintă o întoarcere la stilul renașterii, sever și simplu, anterior barocului, sub influența studiilor lui Vignola.

poate nega întrecerea și în unele perioade, domeniul absolut și exclusiv al spiritului arhitectonic italian în felurile sale expresive ale Renașterii, a Barocului și a Neo-Clasicismului, în clădirile cele mai mărețe și mai reprezentative ale Rusiei mai mult sau mai puțin europeizată. Și trebuie însăfășit să recunoaștem că spiritul acestor artiști italieni în mod prodigios de asimilatori de influențe și de gusturi europene, a ținut seamă și, fie prin gustul instinctiv fie prin îndemnul și voința suveranilor ruși povățuitorii lor, de gustul tradițional rus și chiar de anumite tendințe bizantine. Această este complexul fenomenelor ciudate de raporturi și de încrucișări între felurile curente estetice care s'au determinat în Europa în urma expansiunii civilizației italiene a Renașterii, ceea ce face să apară extraordinar și amestecat problema istorico-critică a artei în Rusia. Spre rezolvarea acestei probleme, cași altele asemănătoare ce se prezintă în istoria spirituală a diferitelor Țări aduce o contribuție de argumente noi și de noutăți sigure, acea operă a geniului italiană în străinătate ce culege din fiecare parte din lume mărturiile și documentele expansiunii și activității italiene în afară de Patria lor, și le publică în volume pe atât de impunătoare prin conținutul lor pe cât de bogate în frumoase ilustrații.

Un atac de infanterie în preajma Petrogradului

INȘELAT, SCĂRMĂNAT... ȘI-NCÂNTAT

Un florentin din Paris, — pe care nevoia îl făcuse negustor cu sila, îmbogățindu-l în scurtă vreme, — n'avea decât un fiu, Luigi, — și, ca să-și respecte noblețea, căci era nobil, l'a făcut ostaș, în slujba Franței, — iar mai târziu i-a găsit un loc la Curte, unde s'a distins printr-o purtare bună și prin cinstitele sentimente, pe cari le-avusese încă de mic, drept pildă.

Într-o zi, aflându-se cu mai mulți cavaleri, de curând veniți dela Ierusalim, — și vorbind cu toți de frumusețea franceză, engleză și-a altor țări prin cari trecuseră, — unul din ei a pretins că cea mai frumoasă și mai bine făcută femeie, pe care-o văzuse, era soția lui Egano Galussi, din Bolonia, cunoscută sub numele de Beatrice.

Luigi, care nu iubise încă, s'a aprins numai de cât, și-n mintea lui nu mai fierbea de cât gândul s'o vadă. A cerut voie să plece la Ierusalim, a zis rămas bun prietenilor și-a sburat la Bolonia, unde s'a dat drept Hannet. Întâmplarea, ce face multe, l'a întâlnit chiar a doua zi cu doamna. S'a lafe-reastră, mult mai frumoasă de cât și-o închipuisese, — întărâtându-i amorul și făcându-l să jure că nu va pleca de-acolo, de cât luând cel: tea.

După ce-a cugetat destul cum trebuia s'ajungă la ea, s'a oprit la ideea de a intra în slujba bărbatului. Și-a vândut deci caii, s'a înțeles cu cei cari-l însoțeau să nu-l mai salute de-acum încolo, ori unde l'ar întâlni, și s'a rugat apoi de gazdă să-i găsească un loc, la cineva.

— Ai nimerit bine, i-a răspuns gazda. E aici un gentilom, Egano Galussi, care caută o slugă, cam așa, de statura și mutra d-tale. O să-l întreb, și-o să-ți dau răspunsul.

A doua zi, și din ochi și din spuse, i-a plăcut noua slugă, și-a primit-o.

Ce bucurie! Să-și vadă idolul, în fiecă zi!... Cine ar fi fost mai vrednic și ar fi slujit mai bine?... Peste câțva, a înșufflat atâtea încredere și i-a plăcut așa de mult, încât stăpânul a ajuns să nu mai facă nimic, fără sfatul lui, și l'a pus intendent.

Odată, pe când Egano era la vânătoare, iar intendentul rămăsese acasă, — Beatrice, care nu-i știa gândurile, dar se simțea cucerită prin prețioasele lui însușiri, l'a pofțit să joace cu ea șah. Amorezul, ca să-i placă, s'a lăsat să-l bată, dar cu dibăcie, ca să nu priceapă; iar după ce au plecat cele câteva vecine, cari venind s'o vadă, — asistaseră la joc, — Hannet, urmând partida, a oftat.

— Ce ai? l'a întrebat stăpâna, întinzându-și ochii într-ai lui. Pentru ce suspini? Îți pare rău că pierzi?

— Vai, doamnă! Altfceva, mai prețios ca jocul, mă face să suspin.

— Te rog, dacă mi-ești prieten, spune-mi ce.

Drept răspuns, alt oftat, și mai lung, — urmat de altă rugămintă.

— Mă tem să nu vă supăr, — și să nu se aște.

— Fii sigur că, orice-ar fi, nici n'o să-mi displaci, nici nu voi spune.

— Atunci voi cuteza doamnă, să-mi deschid inima.

Și i-a spus, lăcrămând, cine era, cum a auzit vorbindu-se de frumusețea ei, cum a iubit-o fără s'o vadă, cum i-a sporit apoi amorul, ce l'a îndemnat să intre slugă, — iar ca încheiere, i-a cerut să-i ierte îndrăzneala, adăugând că, dacă nu-i dă nici o speranță, să-i îngăduie cel puțin de milă a-și păstra locul.

Ah! fermecată minune! nespuse bunătățe-a femeii! Câte suspine curmi tu!

Frumoasa Beatrice care se uita drept în ochii lui, înduioșată de ce-i spusese, sub așa fior a tresărit, c'a suspinat și ea. Apoi l'a zis: — Prietene!...

Ce n'au dobândit nici darurile, nici curtenia celor mai de seamă gentilomi, — au cucerit acum cuvintele d-tale: mi-ai luat inima. Ești vrednic s'o ai, și-ți făgăduiesc orice dovezi vrei. Meriți fericirea, după tot ce ai făcut pentru mine. Ușa odăii mele va fi deschisă la noapte. Dacă cumva dorm, deșteaptă-mă, — iar ca să fii și mai sigur, ia-mi, ca zălog, o sărutare.

Când s'a întors Egano, ostent și flămând, a mâncat repede și s'a culcat de vreme. Nevasta, după el; — ușa, deschisă; Hannet, la pândă. Peste câțva, a intrat, a închis încet, s'a apropiat de pat și-a furișat mâna sub gâtul femeii, care, neadormind, l'a apucat zdre-văn, și-așa l'a strâns, c'a trezit bărbatul.

— Aseară a'nceput ea, fiindcă erai ostent, n'am vrut să-ți vorbesc; dar acum, spune-mi, te rog, care din slugi ți se pare mai cinstită și mai credincioasă?

— Ce mai mă'ntrebi! Parecă nu știi!... Hannet!...

Când și-a auzit numele, convins că femeia-l trădează, s'a sinucit de câteva ori, să-și scoată mâinile, — dar de geaba!...

— Uite de ce'ntreb: tot așa credeam și eu, că Hannet îți merită încrederea; dar acum, nu mai cred. Azi, pe când lipseai la vânătoare, a îndrăsnit să-mi vorbească de dragoste, să-mi spună „te iubesc” și să-mi ceară întâlnire. Ai fi crezut?... Nu. Și cu toată asta, așa e; iar ca să-ți dovedesc, m'am prefăcut că mă'ndu-plec și i-am dat întâlnire'n grădina, unde m'așteaptă, sub pini. Nici vorbă că n'am de gând să

(Continuare în pag. 14)

SĂ

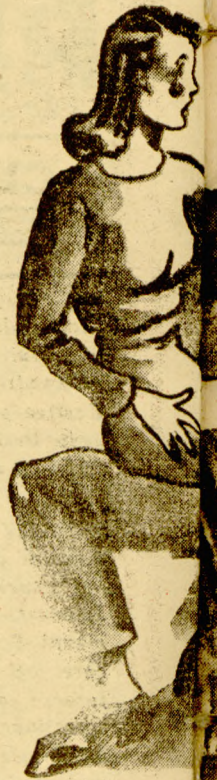
— Acum, că s'gripturoaica de nevastă-mea nu ne aude, să vă dau un pahar din vinul pe care l-a ascuns la masă!

— Dragă, cu ce ți-ai petecit paltonul?
— Cu cartela de îmbrăcăminte.

— D-ră, un om nenorocit, care nu se mai poate scula, vă cere mâna...

— Ti-am spus să nu...
— Dai dom'le direc...

Vai

— Eu n'am vrut să te înșel, dar el m'a jignit spunându-mi că n'as avea corp frumos și atunci ca să-i arăt contrariul...

— D-ră, domnul dela masa din colț, susține că i-ai furat cartela de pâine, în timpul dansului...

... să deranjeze nimeni?! Sunt ocupat cu rezolvarea unei chestiuni delicate... dar chestiunea delicată e logodnica mea...

Idem

BĂRBATUL INSĂRCINAT

S'a întâmplat că o mătușă a unui oare care Calandrino, a murit lăsându-i două sute de lire numerar, — cu cari Calandrino zicea că vrea să cumpere o moșie și umbla tocmindu-se cu totii samsarii din Florența, parc'ar fi avut de cheltuit mii de fiorini; — dar treburile se încurcau totdeauna, când ajungeau la preț. Bruno și Buffamaleco, cari știau asta, îi spuseră de mai multe ori c'ar face mai bine să-și mănânce banii, chefuind cu ei, decât umblând să cumpere pământuri, — însă nu isbutiseră a-l face să le plătească nici cel puțin un prânz.

De aceea, odată, pe când se văietau între ei, ivindu-se un pictor, prieten de-ai lor, numit Nello, s'au hotărât câțese trei să găsească un chip de a-și unge boturile pe socoteala lui, — și, fără amânare, după ce-au hotărât ce-aveau să facă, au pândit a doua zi ceasul în care Calandrino pleca deacasă. D'abia făcuse câțiva pași, și Nello i-a ieșit înainte, zicându-i:

— Bună ziua.

— Numai Dumnezeu îmi dă zile bune, a răspuns el.

Atunci Nello, după ce l-a ținut câțva, a început să se uite drept în ochi.

— La ce te uiti?

— N'ai simțit nimic as'noapte? Nu mai îmi pari același.

— Dar ce crezi că am?

— Nu zic că ai ceva: zic că-mi pari schimbat; dar poate nu e nimic.

— Si l'a lăsat să treacă.

Calandrino, pe gânduri, fără a simți însă nici cea mai mică slăbiciune, și-a văzut de drum. Buffamaleco, care l'aștepta pe aproape cum l-a văzut venind, l-a întâmpinat salutându-l, și l-a întrebat cum se simte.

— De!... știu eu?.. i-a răspuns el. Nello, mai adineaori, m'a spus că-i par schimbat. Adică, s'ar putea să am ceva?

— Cum nu! S'ar putea. Parecă ești mort.

Începușe a crede că are friguri, când s'a pomenit și cu Bruno, care, cum l-a văzut, i-a zis:

— Ce mustră e asta? Parecă ai fi murit!... Ce simți?..

Atunci, auzindu-i pe totii vorbind la fel și închipuindu-și că e bolnav, l-a întrebat:

— Ce să fac?

— Să te întorci acasă, să te sui în pat și să te acoperi bine, — trimițându-ți udul doctorului Simon, care, cum știi, ne e devotat prieten. El îți va spune numai decât ce e de făcut, — noi, vom veni la tine, și, de o fi ceva, te vom îngriji.

Tocmai atunci a venit și Nello, și l-au dus câțese trei acasă, unde intrând prăpădit, i-a zis nevastei:

— Vino și mă'nvelește bine, că mi-e rău.

Apoi, după ce s'a culcat, a trimis urina, printr'o slujnică, la doctorul Simon, a cărui prăvălie era pe a-

tunci în Piața Veche, cu firma „Ja Pepene”.

— Voi, stați aici, cu el, le-a zis Bruno, tovarășilor; eu, mă duc să văd ce zice doctorul, și, de-o fi nevoe, o să-l aduc.

— Da, da, du-te! i-a răspuns Calandrino: și vino de-ri spune ce e, căci nu știu ce simt ici, înăutru.

Mergând mai iute ca slujnica, Bruno a ajuns înaintea ei, și i-a spus numai decât doctorului de ce e vorba, așa că, sosind urina, și cercetând-o, i-a zis fetei:

— Spune-i stăpânului să stea bine-nvelit, că am 'să viu să-l văd, să-i spun ce are și ce trebuie să facă.

Când a sosit mai târziu, cu Bruno, doctorul stând alături, i-a pipăit pulsul, și, după câțva timp, i-a zis, față de nevasta:

— Prietenește vorbind, toată boala ta e'n pânțece: ești însărcinată.

— Vai! a strigat numai decât Calandrino, uitându-se la nevastă. Vezi ce mi-ai făcut, Tesco?... Nu ți-am spus eu să nu te sui pe mine?..

Ea, femeie cuminte, auzindu-l ce spune, s'a roșit de rușine și a ieșit din odaie.

— Vai! m'ar dus!... Cum o să nasc eu copil?... Nărăvașă femeie! Din pricina ei, o să mă prăpădesc. Indurera-o-ar Dumnezeu, cât aș vrea eu să fiu vesel!... Dacăs fi sănătos, m'as scula și i-as da o tranșeală, s'o fie minte, cu toate că eu sânt de vină, fiindcă n'ar fi trebuit s'o las; dar de oi scăpa, să moară de poftă și nu!...

Bruno, Buffamaleco și Nello aveau așa chef de râs, că se'nneceau, dar se țineau bine: cât despre doctor, râdea cu atâta hohot, că i-ai fi scos dinții.

În sfârșit, dându-se pe mâna lui și rugându-l să l' sfătuiască, doctorul i-a zis:

— Nu te frământa, Calandrino, căci, slavă Domnului, am prins curând de veste, așa că te putem usura fără ostenele și'n vreme; dar trebuie cheltuială.

— Bine, doctore. Am două sute de lire, cu cari voiam să cumpăr o moșie; ia-i toți, dacă e nevoie, și mai scapă-mă de facere; căci mă'n-grozește. Am auzit femeile făcând atâta gălăgie, când sunt aproape să nască, încât cred că, dac'ar trebui să rabd așa dureri, aș muri înainte.

— Lasă! nu te mai gândi. Îți voi pregăti o băutură foarte bună și foarte ușor de luat, care, în trei dimineți, va risipi tot, și te va face mai sănătos ca un peste-n apă; dar, de-acum încolo, să fii cuminte, și să nu ți mai dai în petec. Avem deci nevoie, pentru băutura asta, de trei perechi de claponi grași, — iar pentru rest, vei da înecărnica din prietenii de față câte cinci livre, ca să cumpere tot ce mi o trebui, și să-mi

(Continuare în pag. 14)

asta, m'am decis să devin atlet, arta plăsticeii vivante, „higienă a frumuseții corporale”. E pe înțelesul tuturor.

„Am fost bun gimnastic și sunt vâinos. Dacă reușesc să ies întâi la un joc olimpic, societatea noastră îmi va face un bust, după moartea mea. E și asta o urmă, o dovadă că ai avut suflet, un fel de nemurire”.

Și își șterse fruntea de sudoare.

Câteva zile, mai târziu, la o ședință de lupte, Domenico se certă cu directorul, fu cât pe-acți să se ia de beregată cu grecii, — și așa ne văzurăm din nou fără pâine.

Atunci, îi spusei care era focul ce m-stuipa pe Haralambe: *Nemurirea*.

Profesorul de nemurire ridică umerii. N'avea chef de vorbă:

— Nemurirea ar fi bună, zise el, dacă n'ar exista păduchii!...

Două zile fu încreșnat. A treia zi, disde-dimineață, se deșteptă înaintea mea. fapt neobișnuit. Era negru-verde la față. Se îmbracă mașinalicește, fumând țigare peste țigare.

Apoi începu să se scotocească prin toate buzunarele. Scoate bilete, scrisori, ptece de hârtie și le rupea. Dintr'un carnet smulse mai multe file. Pe alocu-roa, mângălea nu știu ce. În fine, vorbi:

— Vezi tu aste două degete? făcu el, punându-mi sub nas arătătorul și mijlo-ciul dela mână dreaptă, le vezi?...

— Le văd.

— Ei bine, iar a sosit unul din acele momente de ananghie, când va trebui să-mi pun libertatea în joc ca să ies din încurcătură! Voi cere azi acestor două degete artă! Genialitate!... Le voi cere să se introducă pe nesimțite într'un bu-zunar bine păzit și să mă scoată din mizerie. Știi tu ce înseamnă asta?

Domenico mă privea cu ochi sânge-roși.

— Da, îngânai eu. Trebuie să fie teri-bil!...

El îmi silabisi cuvintele:

— Tre-bu-e să fi-e te-ri-bit... Nu teribil, mortal! Nu e teama, nu e riscul, nu pri-mejdia. Inima și răsuflarea se opresc, sângele devine otravă! Devia un mon-ștru. În clipa când le introduc într'un bu-zunar, simt aceste două degete arzând în focul infernului! Domenico trebuie să fure... Și furtul lui nu e ocrătit de legi, ca al bogaților.

Retrăgându-se doi pași, își trânti un pumn în piept:

— Eu sunt marele artist, eu am mai mult geniu decât rufianii cari fac „arta” de nepaosi! Arta mea, — o bătaie!

Se opri, așezat pe un scaun, în mijlo-cul casei, cu coatele sprijinite pe ge-nunchii, părea că luptă să-și reia calmul...

Apoi cu glas stins:

— Mă duc să mă plimb cu trenul în-tre Atena și Pireu... Am să încerc o lo-vitură. Dar, numai în condiții prielnice.

Sunt mulți turisti cari umblă cu capul în lună. Dacă reușesc, ai să mă vezi, — dacă nu, să știi că sunt prins, pentru în-tăia oară în cariera mea...

În dimineața următoare, apăru ca o vijelie, îmi aruncă 50 de drahme, mă sărută și în clipa de-a se face nevăzut, îmi zise:

U Te las, Adriene... Haralambe al tău caută nemurirea după viață; nu asta e nemurirea mea!

Senzaționalele succese obținute de submarinele germane nu nu-mai în apele din jurul Angliei, dar și pe vastele rute ale naviga-ției în Atlantic și repurtate și lângă coasta americană, atrag atenția generală iarăși către răz-boiul submarin german, care ac-tionează cu un efect nimicitor ca o contra-blocadă măestră con-dusă și realizată împotriva blo-cadei începută de Anglia contra Europei. Cu toate că forurile con-ducătoare engleze au contestat însemnătatea războiului subma-rin german ca un factor decisiv în trecutul război mondial, actu-almente în mod voit se trece sub tăcere fundamentală deosebire existentă în operațiunile actuale ale submarinelor germane și în timpul marelui război 1914-1918. Pe atunci, conducerea germană a războiului maritim era supusă unor foarte grele restricțiuni, care influențau considerabil asupra desfășurării războiului, în timp ce astăzi, începând dela 3 Sept. 1939, își desfășoară toată gama posibilităților, ducând o luptă to-tală.

Se menționează că abia la 1 Februarie 1917, adică după un in-terval de 3 ani dela începerea răz-boiului, guvernul german al Reichului a comunicat tuturor statelor neutre că începând dela acea dată, va acționa cu toate armele, fără nici o restricțiune, în anumite zone din jurul insulelor britanice și în Marea Meditera-nă împotriva oricărui trafic maritim. Această hotărâre a fost răspunsul dat prea târziu Engle-zilor pentru călcarea fără nici un respect al dreptului ginților, de care călcare Marea Britanie se făcuse vinovată în tot timpul de la începerea războiului mondial, atunci când ea a declarat marea Nordului ca zonă de război, ame-nințând cu blocada foametei în-treaga populație civilă germană.

Acesta fusese un procedeu ne-mai întâlnit în istorie. Până în 1914, războiul era conflagrația a 2 armate, care nu atingeau cu ni-mic raporturile pașnice existente în sânul populației civile a celor 2 beligeranți. Deasupra întregu-lui drept al ginților se află prin-cipiul omeniei și toate congresele internaționale stabiliseră în una-nimitate că aprovizionarea popu-lației civile nu poate fi tăiată și nici comerțul pașnic al neutrilor nu poate fi împiedicat. Pornind dela principiul „că dreptul de na-vigație în toate vremurile de răz-boi a fost mult timp obiectul unor conflicte regretabile, Prusia, Austria, Franța, Marea Britanie,

Rusia, Scandinavia și marea Poartă otomană au semnat la 12 Iunie 1856 la Paris, o convenție, al cărei punct decisiv conținea lapidar următoarea concepție:

„Capturarea vaselor este și ră-mâne abolită”. La 26 Februarie 1909, această convenție care din punct de vedere teoretic are și astăzi valabilitate, a fost întregi-tă prin pactul semnat de Marea Britanie, Reichul german, Austro-Ungaria, Franța, Italia, Olanda, Rusia, Spania, Statele Unite și Japonia, pact semnat la Londra, care conține o declarație cu punc-tete cele mai esențiale asupra delimitării noțiunii de contra-bandă. Sir Edward Gray a mă-rturisit deschis în cartea sa „25 ani de politică”, apărută după războiul mondial, că Anglia a semnat aceste convenții, urmă-rind pur și simplu țelul de a căl-

în termeni vehemenți de către USA, în urma scufundării vapo-rului nord-american „Lusitania” la 17 Mai 1915, cu care prilej și-au pierdut viața câțiva cetățeni a-mericanii, conducerea germană a recurs la o hotărâre de aplicarea căreia a depins soarta războiului în defavoarea Germaniei: statul major al amiralilor germani în urma dispozițiilor guvernului Reichului au dat ordinul ca orice vas inamic căruia nu i se putea stabili cu exactitate pavilionul, și ori de câte ori vor fi cazuri in-doelnice, asupra provenienței a-cestor vase, să fie considerate ca neutre.

Acest ordin a făcut ca războiul submarin să nu aibe nici o efi-cacitate, creind însă mari posibi-lități pentru Anglia. Dar și acea-sia a fost prea puțin pentru Sta-tetele Unite. Într-o nouă notă, USA a cerut sistarea integrală a luptei cu submarinele împotriva vase-lor de comerț, după care notă in-tr'adevăr, guvernul Reichului ger-man a încetat pe ziua de 18 Sept. 1915, războiul comercial în apele din jurul Mării Britanii. Când la 24 Martie 1916, vaporul francez „Sussex”, a fost scufundat de un submarin, și când, în urma ace-s-tui fapt, Statele Unite au ame-nințat imediat Germania cu ru-perea relațiilor diplomatice, sub-marinele germane au primit ordi-nul să efectueze în viitor numai războiul capturărilor, conform noilor dispozițiuni, ceea ce din punct de vedere practic, însemna sistarea războiului submarin. A-cest procedeu și astăzi de necon-ceput, de cedare în fața unei a-menințări, face parte din cele mai crase și mai greșite hotărâri adoptate de politica germană în timpul războiului mondial.

Conducerea germană de atunci nu voia să supere Statele Unite cătuși de puțin și cu toate ace-s-tea, USA a fost dușmanul Germa-niei timp de 4 ani, deardândul, mai mult sau mai puțin declarat. Abia la 1 Februarie 1917, politica germană și-a dat seama că răz-boiul nu se câștigă cu slăbiciuni sentimentale și cu cedări dar a-cum era prea târziu. Cu toate că submarinele germane au pricinui-t Angliei în 1917 considerabile pierderi, cu toate că înșiși Engle-zii recunscuseră mai târziu, că de mai multe ori au fost la capă-tul puterilor lor, totuși războiul submarin german n'a mai putut aduce decizia, deși în intervalul celor 4 ani de război, submarinele germane scufundaseră 18,7 mil. t. de vase comerciale inamice sau în slujba inamicului.

Ce greșeli au făcut germanii în campania din 1914-18. Considerabile succese repurtate actualmente, o dovadă că istoria nu se mai repetă

ca în picioare pe cât îi va sta în putință, dreptul ginților în toate acele războaie, în care Anglia ră-mânea neutră. (Ca de pildă în războiul dintre Franța și China). De bună seamă, Marea Britanie nu s'a gândit niciodată la un răz-boi la care ar lua ea însăși parte efectivă, să renunțe la efectuarea fără nici o prejudecată a bloca-dei și împotriva populației civile.

Pentru contracararea acestor măsuri adoptate de conducerea războiului englez, guvernul Reich-ului german a declarat la 4 Febr. 1915, ca zonă de război, toate a-pele din jurul Mării Britanii și Irlandei.

La protestul adresat de Statele Unite, Germania a răspuns, că va reveni imediat asupra acestei mă-suri, dacă și Anglia în chip iden-tic, respectă stipulațiile dreptu-lui ginților. La noul protest făcut

IN 1914-1918 ȘI ACUM

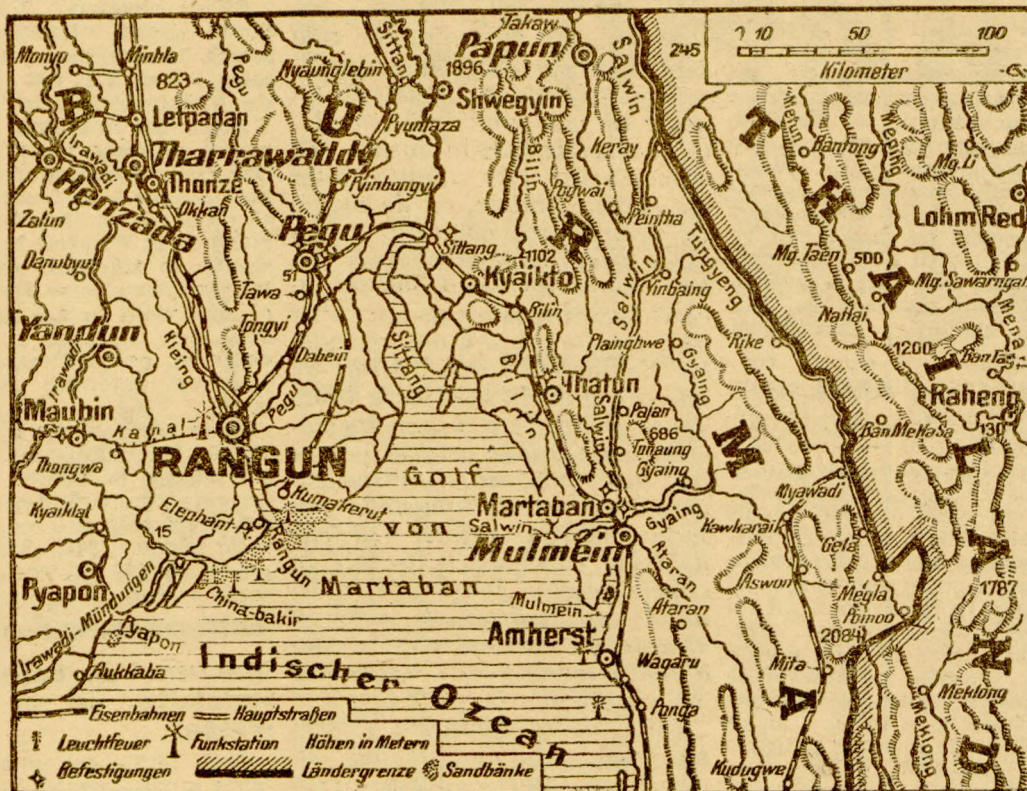
B I R M A N I A

Dela marele Rege Anavrata, care se spune că a domnit cu o mie de ani înaintea de Christos în Birmania, la mongolul Kublai Khan cuceritorul țării și până la diferiții Thado Min și Tabin Shweti, s'au succedat o seamă de mândri suverani până la Regele Peguului (vechea capitală) care către 1550 a întemeiat seria dinastiilor birmane după asemănarea celorla egiptene. Un Italian, Nicolo di Conti, primul european care a vizitat Birmania, în 1435, istorisește cu entuziasm ceea ce a văzut în acest Regat cu bogății ca în basme.

AMESTECUL EUROPE- NILOR

Aceste bogății au stârnit lăcomia diferitelor popoare europene atunci stăpânitoare. portughezii și olandezii s'au luptat la întrecere pe vremea aceea pentru a pune stăpânire pe această țară, cu o suprafață aproape de două ori cât cea a României și cu 14 milioane locuitori. Încă înainte de 1600, așa numita companie engleză a Indiilor, își trimisese emisarii la gurile Irrawaddului pentru a întemeia aici agenții de export, fabrici și ferme. Alăturându-se Regelui Alungpaya englezii cântau să obțină privilegii împotriva francezilor care prin intrigile lor pricinuiseră rebeliunea vecinilor Tailange. Birmanii însă, nu au văzut niciodată cu ochi buni viclesugurile străinilor și mai cu seamă nu au putut tolera niciodată pretențiile englezilor. După ce a învins pe rebeli, Regele a lăsat pe Albion să-și rumege decepția și a clădit o mică fortăreață la răsăritul gurilor, marelui râu, întemeiând acolo orașul Yangoon (actualul Rangoon) care în seamă „pace după luptă”. Succesul său, Naungdawgyi, nu-i era deloc pe plac continuul amestec al englezilor. Neînțelegerile au sporit până când Marea Britanie a declarat război Regelui Begyidaw. În 1830, primul guvernator englez își lua în posesie „Reședința” la Rangoon. Neînțelegerile însă, dintre birmani și englezi au continuat, astfel în 1885 Anglia a dat un ultimatum familiei regale birmane.

Pentru a sfârși, Marea Britanie a isbutit să samene neînțelegerea între Regele Thiban și vecinii săi chinezi. Apoi ca o urmare au făcut ca aceștia să-i recunoască un „british rule”, căruia îi urmă în ciuda suveranității birmane, în 1897, un „agrement” prin care se fixa nici mai mult nici mai puțin decât anexarea întregii Birmanii la Imperiul englez

ȚARA CONTRASTELOR

al Indiilor.

O mică flotă de corăbii și vapoare făcea serviciul pe tot întinsul de apă al gurilor Irrawaddy, când Bibby și Henderson Line (ca să nu mai vorbim și de celelalte) trimiteau fiecare câte un vapor din 15 în 15 zile dela Liverpool la Rangoon. Marele râu Yrrawaddy cu nesfârșite brațe și canale, golfuri și colituri, coboară din munții Namkin, cotropește câmpia și se varsă în Oceanul Indian printr-o deltă monstruoasă. Este cel mai mare dintre cursurile de apă care udă Birmania și unul din cele mai mari râuri ale Indiei după Gange, Ind și Bramaputra.

O TARĂ BOGATĂ

Flotila urca râul ajungând până la Henzada, Magwe și Mingu, apoi până la Mandalay și chiar până la Katha și

Bhamo la nordul Shamului, aproape la granița cu Yun Nan-ul chinezesc și pe drumul Ciung King. Cursul Yrrawaddyului (singurul râu cu adevărat navigabil al Birmaniei) este feERIC. El trece prin văi tropicale și prin păduri adesea necălcate de oameni, unde elefanții și bourii — primii în umeda junglă și ceilalți pe întinsele mlaștini — sunt singurele mijloace de transport. În partea superioară, nisipul acestui râu este aurifer.

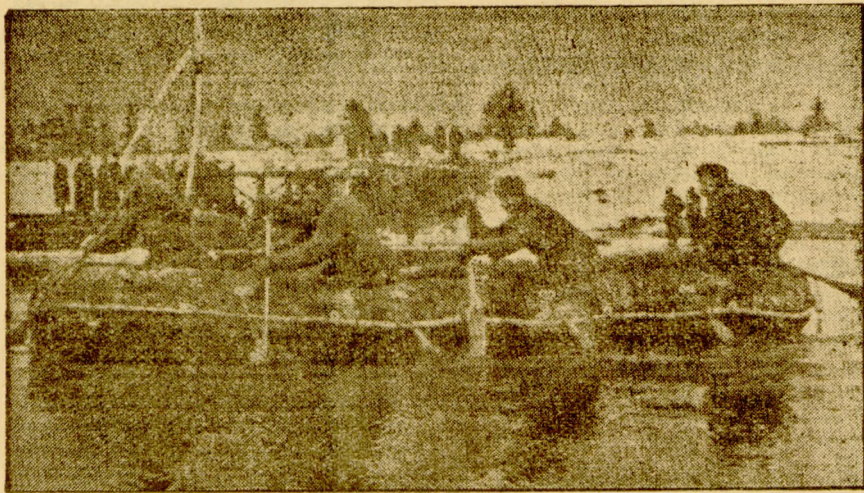
Dar și în alte minerale Birmania este foarte bogată. Wolframul se găsește în abundență în departamentul Tavoy. În nordul sau în centrul țării sunt mine de plumb, argint și zinc. În mari cantități se găsește și casiterita (bioxid de staniu). În apusul Birmaniei sunt și zăcăminte de petrol la Magwe, Pakobbu și Minbu. Intinse zăcăminte de cărbuni poate vedea călătorul din avion la granița cu China, exploatate de „Burma Coal Mines Co.” În afară de aceasta călătorul poate cumpăra pe prețuri mici, în toată Birmania, jad și tot felul de pietre nestemate, mai cu seamă safire și rubine. Dacă subsolul este bogat, solul nu este mai prejos. În afară de orez care

cum se întâmplă în Piam reprezintă cea mai mare producție a Birmaniei și este hrană de capetenie a indigenilor, există întinse plantații de grâu, bumbac, trestie de zahăr, tutun, în afară de o mare varietate de cereale și fructe care ocupă rodnicile câmpuri ale țării.

RANGOONUL

Cel care vine cu avionul în Birmania și mai cu seamă dinspre India, este nevoit să zboare deasupra unor lanțuri de munți. Unele se ridică până la 3000 m.: Muntele Victoria care este cumpăna apelor la Arakan și se înalță până la 3120 m. Intreaga zonă este acoperită cu păduri dese, arborii se întind până pe culmile muntior. Cătorul aștează apoi la Mingaladon care este aeroportul Rangoon-ului, situat la 30 km. de capitală. De-a lungul căii Wingaba se întind lacurile misterioase și de odată apoi apare upola aurită a pagodei Swe Dagoon. Înainte ca Rangoonul să fi fost întemeiat, această uriașă pagodă, una din cele mai venerate pagode din Asia Răsăriteană, domină depe colina sa întregul golf al Martabanului. Un alt templu asemănător se află pe țărmul golfului, la Moulemein: pagoda Kyaikthorlan, cântată de Kipling care astăzi se află în mâna japonezilor. Nu numai pe aenumăratele coline și dealuri din jurul capitalei, dar și printre munții dela nord și cei dela Tenasserin (la granița Thailande și a Malaeziei) pot fi văzute temple și tabernseule nenumărate

(Continuare în pag. 12)

ȘI A MISTERELOR

in sate, pe fărâmurile rautilor și pe culmi. Nesfârșite păduri acopera înălțimile și vagile oaduitații ale terenului, unde armate de maimuțe, și miriade de fânțari, de lipitori și de insecte ciudate (ca să nu mai vorbim de fiare) atrag atenția vizitatorului.

Pentru aceste păduri și pentru munții țării, cursurile de apă și mlaștinile orezăriilor, birmanul are o venerație deosebită. Religia lui care este o religie aparte își trage obârșile mai mult de săt din Budhism din așa numitul NAT, s'au spiritalismul muntelui. Aceasta este credința strămoșilor birmanilor și ea este veche ca și dogmele lui Buda. Unele din tabernacolele pe care le-am vizitat la nordul țării erau închinat duhului apelor, munților și pădurilor. Iar birmanii aduceau aci priasori în legătură cu aceste elemente.

VIAȚA DE FAMILIE

Fiecare familie își are „spiritul” ales. Dumnezeu ei ocrotitor care variază după locul unde este situată locuința, pe țărâmul râurilor, printre munți, în mijlocul unei păduri sau al unei orezării. Acest Dumnezeu este venerat sub numirile strămoșilor familiei. Birmanul are, ca orice oriental, în temperamentul lui o pornire spre misticism, spre ascetism, mai ales dacă este din nordul Shanului, regiunea muntoasă de miază noapte. Birmanii dela câmpie sunt mai deosebiți la suflet, mai joviali. Mulți dintre birmani petrec o perioadă a existenței lor închinându-și activitatea unei scrupuloase îndepliniri a datorțiilor spirituale față de Dumnezeu și forțelor naturale. Îndeplinind această activitate spirituală ei duc o viață de monahi, devenind niște bonzi vreimelele. Întreagă Birmania este plină de astfel de bonzi, tineri sau bătrâni. Novicii sunt îmbrăcați în haine galbene. În pagode sau la locurile sfinte îi poți vedea în smerită rugăciune sau îndeplinind ritualurile. Ei prestează serviciile pe lângă lăcașurile sfinte vreme mărginită sau în tot timpul vieții, sfârșind astfel prin a deveni pongyis, ceea ce înseamnă bonz perpetuu. Atunci ei iau calea mănăstirii și devin maeștrii de cut. Ei schimbă cu locuitorii ospitalieri meșteșugul lor divin cu o plată pentru darurile căpătate dela aceștia și prin care își asigură viața.

În Birmania pagodele și templele pot fi numărate cu zecile de mii. Numai la Rangoon numărul lor este astronomic și vizitatorul ar trebui să piardă luni de zile pentru a vizita numai o parte din ele. Cel ce zboară deasupra Capitalei, prima viziune pe care o are este aceea a unei păduri de cupole, turnuri, obeliscuri, dar mai cu seamă... calote care sunt acoperisuri de case. Numai o parte din aceste pagode au fost ridicate de credincioși pe temelii religiei birmane ca simplă manifestare a „spiritului naturii”. Un număr foarte mare din aceste temple este închinat cultului lui Buda. Marele Cautama a lăsat urme în toate colțurile Birmaniei, lucru cât se poate de firesc dacă ne gândim la vecinătatea Indiei. Orice oraș, orice sat birman și-a făcut o datorie a avea cel puțin două sau trei pagode în care sunt păstrate reliefe ale marelui reformat. În fiecare însă, se găsește un fir de păr al lui Buda pe care credincioșii îl venerază. Sîtharta trebuie să fi avut un păr foarte des.

ADORAREA ANIMALELOR ZEI

În Birmania mai există și lăcașuri sfinte cu chipurile altor zei, printre cari se pot vedea nenumărați „monștri ciudați, Lingam, animale ale căluite pe temelii unei înflăcărate fantezii, precum și scene cu animale zei. Și fiecare templu își are bonzul său pe care poporul îl

iralează cu mare respect și deferință. Uneori acești bonzi locuiesc în cabane de lemn clădite alături de temple. Interiorul acestor modeste locuințe este sobru. Câte odată bonzii nu au nici măcar acest adăpost și atunci vizitatorii pot vedea în câte un colț al templului mai retras un pat de scânduri.

Cine a fost în Birmania nu poate să uite niciodată pagodele caracteristice în formă de clopot uriaș. Din lăuntru lor ies sunete ciudate, ca de vrajă. În primele zile călătorul străin nu-și poate explica obârșia lor. Eu mi-am închipuit auzind aceste sunete că sunt pricinuite de tainicile vibrații ale miriadelor de insecte tropicale sau de adierile line de vânt care brăzdează pădurile și ajung încolăcindu-se până în centrul orașului. Într-o zi, însă, intrând într-una din aceste pagode, am putut observa printre șirurile de inele concentrice așezate în cupele acestor construcții, atârând nenumărați și grațioși clopoței pe cari adierile de vânt îi agită scofând din legănatul lor sunete foarte melodioase.

Câtă liniște domnește în aceste pagode, în altarele lor, în peristiluri, unde bonzul trece ca una din acele neuitate adieri de vânt. Călătorul descult, căci așa dorește obiceiul locului, trece și el cu pași moi ca să nu tulbure marea liniște. Nu înseamnă oare Rangoonul „pace după bătălie”?

Piero Ghiglione

VÂRSTA CEA MAI BUNĂ PENTRU DIFERITELE SPORTURI

Medicii sportivi din lumea întreagă s'au ocupat cu problema vârstei la care sportivul ajunge la maximum de formă. Aci există mari deosebiri în diferitele ramuri ale sportului. Cu ocazia unui congres internațional a fost prezentată de un medic următoarea listă:

Săritorii la înălțime și distanță dau maximum de randament la etatea de 24 ani, aruncătorul de disc la 26 ani, boxeurul la 21 ani, luptătorul greco-roman la 22 ani, jucătorul de foot-ball la 23 ani, jucătorul de tennis la 28 ani. La etatea de 30 ani, sportivul a trecut în general de zilele cele mai bune.

FAIMOASA LINIE MAGINOT TRANSFORMATĂ INTR'UN FERTIL OGOR DE 127.000 HA.

Ziarul elvețian, „Zofinger Tagblatt” publică o interesantă dată de seamă referitoare la transformarea celor 127.000 ha., cât avea marea stepă Maginot într'un fertil ogor.

Acum doi ani, linia Maginot însemna suprema nădejde a Franței. Dar cine se mai gândește astăzi la linia Maginot, cu toate că creatorul ei odihnește în Pantheon printre marii fii ai Franței? Nu la mare distanță de sfârșitul campaniei din Franța începe să se desfășoare acum o nouă viață în așa numita „stepă Maginot”, adică pe uriașă porțiune de teren, pe care erau construite cele mai puternice fortificații din lume.

Stepa Maginot era o suprafață de 127.000 ha. Cât de mare este această regiune își poate cineva face o imagine comparând-o cu întreaga suprafață cultivată cu cereale în Elveția în anul 1940, când a însumat numai 104.258 ha. Transformarea acestei regiuni în ogorare a fost înce-

pută pe la mijlocul lui Septembrie 1940, în urma unei dispozițiuni date de autoritățile germane de ocupație. Din acest moment până la 31 Mai 1941, au fost arate cu plugul 99.000 ha., și cultivate în mod regulat, nu mai puțin de 74.000 ha.

Pentru a efectua această muncă, au lucrat în timpul menționat, zilnic, în medie 13.387 de țărani și de someuri, făcând 16 mil. ore de lucru. Unelele și tot materialul necesar ca și vitele de muncă, au fost puse la dispoziție de armată germană. După statisticile germane, s'au cheltuit pentru transformarea în ogor a liniei Maginot, 52,5 mil. folosindu-se 387.720 de vite.

Și iată că astăzi țărani pașnici își cultivă țărânilor lor roditoare acolo unde acum doi ani, exista una din cele mai moderne și mai puternice fortificații din lume, pe care un întreg popor a considerat-o inexpugnabilă.

Macazuri de cale ferată încălzite, ca să nu înghețe.

Căile ferate germane au făcut în iarna aceasta pentru prima oară încercarea de a încălzi pe picior mare macazurile liniilor. De aceste întreprinderi de șine care călăuzesc zi și noapte trenurile, conduse fiind de cele mai multe ori dela o centrală electrică, depinde de cea mai mare măsură bunul mers al trenurilor. Acum, în timpul iernii zăpada și ghița fac de multe ori ca macazul să nu mai funcționeze.

S'a încercat să se evite acest rău topindu-se din când în când de către echipe de oameni cu mașini cu petrol sau gaz propau macazurile principale. Mai există o metodă de aparate cu aer cald care erau activate electric de cel mai apropiat post de comandă a macazurilor, dar legătura de tevi necesară tăcea metoda prea costisitoare.

În ultimul timp s'a născut ideea de a încălzi macazurile electric astfel încât în cazul unui ger sau la ninsoare funcționarul dă drumul numai la curent, căldura garantând astfel bunul mers al instalațiilor.

Descoperirea unei noi comete

Un astronom diletant italian, care a reușit în lunie trecut să descopere din nou cometa van Gent, a descoperit recent în direcția Leului o altă nouă cometă.

Niște cămile fac să deraieze un tren

Pe șoseaua dintre San Luis și Dakar, în Africa de Vest franceză, s'a întâmplat recent un accident de tren foarte ciudat. La apropiere de San Luis mai multe cămile cari pășteau liniștite au fost apucate subit de o panică grozavă și au început să alerge către tren, care avansa cu 80 km. viteză pe oră.

În momentul ciocnirii cu cămilele, trenul a deraiat, omorând 13 cămile și rănind un pasager.

Cel mai precis ceas

Drept cel mai precis ceas din lume conta până de curând așa numitul ceas Shortt, care varia zilnic numai cu 15/1000 secunde. Noul ceas de quartz însă variază numai cu 2/100 secunde în o sută de zile.

S'a găsit o comoară din războiul civil din Spania

Într-o grădină a localității Albenil în Aragon, poliția a găsit o comoară importantă, care a fost ascunsă aci în timpul războiului civil de către comuniști. Comoara cuprinde 125 kg. argint, 60 kg. aur, 750 kg. platină curată și numeroase monede din argint, pietre prețioase și brățări în valoare de multe milioane pesetas.

Producție de cauciuc sintetic în U.S.A.

Pierderea cauciucului sintetic din Malaya și Indiile olandeze a făcut ca Statele Unite să se ocupe acum serios de producția de cauciuc sintetic. Firmele de cauciuc, ulei și produse chimice ale Statelor Unite s'au unit pentru a crea întreprinderi pentru producția cauciucului sintetic. Se plănuiește o producție anuală de 400.000 tone. Costul instalațiilor se va cifra la 400 milioane dolari.

Acestea sunt procentele. Dar chiar presa engleză este de părere că „Statele Unite vor fi la începutul anului 1943 în cel mai bun caz în stare să producă pe cale sintetică în țară 20 la sută din nevoile lor actuale de cauciuc”. Între timp Statele Unite au introdus un strict sistem de raționare a cauciucului.

Cine vrea să cumpere o nouă anvelopă pentru automobil trebuie să aibe permis special și să dovedească că are nevoie de cauciuc pentru un interes comun.

O ADEVĂRATĂ

COMOARĂ

ESTE REVISTA FEMENINĂ IDEALĂ

M A R I A N A

PREȚUL

40

LEI

APARUTĂ ASTAZI ÎN 28 PAGINI

ADMIRABIL ILUSTRATE, CU NUME-

ROASE RUBRICI DE FRUMUSEȚE

LITERATURĂ, CINEMA, TEATRU

GOSPODĂRIE ȘI MODĂ

PENTRU dv. DOAMNA...

De 18 ori mamă la 41 ani

Soția unui meșter zidar din orașul Douai, Mathilde Tillerot, a născut recent, la vârsta de 41 ani, al 18-lea copil. Dintre cei 18 copii mai trăiesc 12, șase fete și șase băieți.

Educație pe baza cercetării genealogice

Cunoscutul cercetător și pedagog, dr. Friedrich Reinöhl a elaborat anumite metode de educație pe baza cercetării genealogice. Observațiunile făcute la plante și animale au arătat că anumite ființe au perioade sensibile de evoluție, în care mediul înconjurător influențează decisiv evoluția de mai târziu, îndeosebi copilăria și adolescența. Copilul înregistrează din prima zi a vieții impresii care-și lasă urmele în subconștient. Și în adolescență când se manifestă mai tare viața sentimentală și dorința de autonomie joacă un mare rol, omul este apt dezvoltării educative.

Orice predispoziție se dezvoltă și se maturizează prin reacțiune. O vâlcare educativă au numai influențele care provoacă fapt. În general, educatorii vorbesc, avertizează, ame-

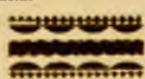
nință prea mult. Copilul nu învață nici o limbă, nici matematică, nici să asculte, nici să fie cinstit prin admonestări sau vorbe.

Arta educației este de a ajunge prin minim de influență la maximum de activitate. Orice activitate produce un sentiment și ușurează din nou activitatea. În educație, fiecare trebuie tratat individual. Misiunea educației nu este de a face pe toți la fel, ci de a dezvolta și încuraja calitățile prețioase.

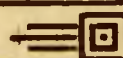
Piatra de cazan se poate evita

Brevetul de invenție No. 706.932 patentează un nou procedeu, grație căruia se poate evita piatra (calcarul) de cazan și ruginirea cazanelor, — care au dus uneori la consecințe destul de grave — fără o evaporare prea mare a apei din cazan.

Se adaugă apei o soluție de acid salicilic și bicromat de calciu, iar în unele cazuri și permanganat de calciu. Prin aceasta materia calcaroasă se transformă într-o sare neutră ușor solubilă și se previne astfel formarea pietrei de cazan.

MODA DE PRIMĂVARĂ

Ultimile noutăți ale marilor case de modă din străinătate

CE STOFE SI MĂTĂSURI SE VOR PUȚA

Cunoscuta casă de modă română Moschini, căreia îi revine anul acesta sarcina de a deschide grandioasa paradă a model de primăvară, ne informează că tendințele noilor colecții de primăvară se îndreaptă spre linia de detalii cu garnituri căutate cu o bogată fantazie și care au reminescente ale gustului „fin de siècle”. În tot timpul sezonului de primăvară va predomina linia anforă sau clesidra, care are o modă mult elaborată și somptuoasă. Interesante vor fi diferitele tipuri de drapaj dispuse pe părți și pe solduri, cu fal-duri artistice din țesături uneori ornate cu franjuri colorate. Complementurile din țesături imprimate cu culori vii vor desfășura și ele formula de drapaj neregulat și asimetric. Modelele de dimineață vor fi mai simple dar vor avea totuși elemente căutate de decoratie. Linia cea mai adoptată va fi aceea a jupei pantalon, mai mult sau mai puțin evidentă după întrebuintarea pentru care este studiat modelul. Materialele cele mai întrebuintate vor fi mătăsurile „crene” și pânzele groase similii cu suprafață noduroasă. Culorile se vor alcătui din câteva nuanțe pastel: cenușiu-trandafiriu, verde galben de soare, și un splendid liliachiu-cenușu numit „violeta cenușie”.

Țesăturile imprimate produse de marile fabrici italiene care lucrează pentru casele de modă hait couture prezintă în colecțiile lor modele cu totul interesante și variate de desen, calitate și culoare. Creatorii de modă au întrebuintat foarte mult aceste noi stoffe în strălucitoa-

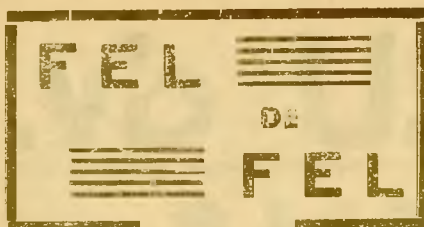
rele lor făuriri pentru moda de primăvară. Țesăturile „ultimul strigăt” sunt cele cu desene având ca motiv gustul cașmir, tratate însă cu o libertate de inspirație, dar cu multă credință față de culorile autenticului stil tradițional. Variațiile pe temeiul acestui gust sunt nenumărate: unele se apropie cu o credință absolută față de desenul original asiatic, altele stilizează după mentalitatea modernă motivele, varind umbrele și tonurile închise ale fondurilor.

Un alt tip de imprimat foarte mult întrebuintat și care va câștiga singur favoarea publicului, va fi acela cu desene ușoare pe mătase sau voal, imitând la perfecție unele din cele mai celebre broderii venetiene și flamande. Abundă și o tendință pentru desenele transversale, diagonale, cu bordură (cu motive cașmir) și cu linii trase în motive incerte și tremurânde, dintre care unele par a fi desenate de neîndemânate și naive mâini de copil.

Autorii celor mai zbutite desene sunt celebrii pictori, specializați în învoldobirea stoffelor, T. M. Prolo și Paola Dinta, care lucrează pentru celebra casă dela Como „Tintoria Omese”.

Cliseele noastre reprezintă două minunate modele de bluze care au obținut premiul întâi la expoziția dela Veneția.

Primul sburător

Ca primii sburători cu avionul contau până acum frații Wright din America. După cum se știe, aceștia au reușit să decoleze la 17 Decembrie 1903 și să întreprindă primul lor sbor cu avionul.

Un ziarist german, pe nume dr. Herbert Muellenbach din Dessau, a reușit să stabilească după lungi cercetări că primul sburător a fost germanul Gustav Weisskopf, care s'a născut în 1874 la Leutershausen (Franconia de Mijloc) și apoi a emigrat în America. Acest Weisskopf a sburat cu un avion cu doi ani înaintea fraților Wright. După cum arată într-un bogat material documentar doctorul Muellenbach, Weisskopf a sburat la Pittsburg, după toate probabilitățile, încă în anul 1899 cu un „avion cu aburi” construit de el. Ceeace este însă absolut sigur, este sborul întreprins la 14 August 1901 la Bridgeport, care a fost urmat imediat de alte trei sboruri, dintre care cel mai lung a fost pe o distanță de 2500 metri. Apoi s'a stabilit cu precizie că Weisskopf a mai întreprins un sbor de 3500 metri în ziua de 17 Ianuarie 1902, deci și acesta a fost cu un an și ceva înaintea fraților Wright.

Soarta lui Weisskopf a fost identică cu cea a tuturor pionierilor tehnici. El a murit sărac și uitat de toți în 1927, în vârstă de 53 de ani.

Comemorarea inventatorului ceasului de buzunar

La 6 Septembrie 1942 se împlinesc 400 de ani de când și-a închis ochii pentru totdeauna Peter Henlein, inventatorul ceasului de buzunar. Cu acest prilej orașul Nürnberg va comemora pe ilustrul său fiu. Serbarea care va fi organizată de primăria orașului, se va desfășura fără vreun fast deosebit, date fiind împrejurările actuale.

Licitarea unei scrisori a lui Wallenstein

Cu ocazia unei licitații de cărți, au fost oferite la Praga o serie de autograme și autograme interesante. Printre autograme se găsește și o scrisoare a lui Albrecht von Wallenstein, cu iscălitura sa proprie. Scrisoarea a fost scrisă la 6 Ianuarie 1628 la Lutschen în Silezia și este adresată colonelului Hans Georg von Arnim. Acest rar manuscris este menționat în colecția „Scrisorilor lui Wallenstein către Arnim”, a lui Friedrich Foerster.

Ultima Noutate!

DEMONUL GER

ROMAN
MISTER
SENZAȚIE
PASIUNE

IN COLECȚIA

„ROMANELE CAPTIVANTE”

250 pag.

Lei 20

INȘELAT, SCĂRMĂNAT... ȘI'NCÂNTAT

(Urmare din pag. 9)

mă duc; dar bine-ai face să conști perfidia, — și, pentru asta, ia o fustă și un bonet al meu, și du-te de-așteaptă; sigur c'o să vie.

Foare nimerit prilej.

Și după ce a găsit pe dibuite o fustă, a pus-o cum a putut și a pornit în grădină, sub pin.

Femeia, sdup din pat, a'nchis ușa, a deschis brațele și, „dio lume!...”,

Egano, sătul de așteptare, cum l'a văzut, s'a ridicat să-l întâmpine, — iar Hannet l'a și luat.

— Nu ți-e rușine obrazului, fă-tarnico!... să te porți așa cu bărbatul tău, cu cel mai de ispravă om din lume!... Cum ți-ai închipuit, nemernico, că voi fi atât de mișel?... Ți-am dat întâlnire, ca să te-ncreci!...

Și i-a tras vreo două, — spre bucuria bărbatului, care, uimit de-atâta cinste, i-a iertat ciomegele; dar, ca să nu mai mănânce și altele, a luat-o la fugă.

Când a ajuns sus, în odaie, și l'a întrebat nevasta: „ei! ce-ai făcut? a venit?...”, — bietul Egano de-abia a răspuns, innăbușindu-se:

— Uff!... Bine-ar fi fost să nu vie!... A crezut că ești tu, și m'a ocărit!... și m'a ciomăgit!... Vai de șalele mele! M'ași fi mirat să-ți dea întâlnire, cu alte gânduri. El, săracul, fiindcă te vedea cu toți veselă și liberă, a vrut să te încerce; dar bine-ar fi făcut să se mulțumească cu vorba.

De-atunci, Beatrice a rămas cea mai de treabă femeie, — Hannet, cel mai credincios intendent

BĂRBATUL INSĂRCINAT

(Urmare din pag. 9)

aducă la prăvălie. Cât despre mine, îți voi trimite mâine băutura strecurată, din care vei bea la fiecare dată câte un pahar.

— Măncred în d-ta, i-a răspuns Calandrino.

Și, dând lui Bruno cinci livre, precum și cât mai trebuia pentru trei perechi de claponi, l'a rugat, să-i facă acest serviciu, — iar doctorul, după ce-a plecat, i-a amestecat ceva într-o apă și i-a trimis-o. Bine-nțeles, claponii, cu multe alte bunătăți i-au mâncat câteși patru prietenii.

Peste trei zile, — în cari Calandrino n'a băut decât apă, — a venit iar doctorul, iar i-a pipăit pulsul, și i-a zis:

— Te-ai vindecat. Poți ieși din casă, și-ți poți vedea de treburi.

Și-a plecat la treburi, lăudând, ori cui l-întâlnea, iscusita rețetă a doctorului, care, în trei zile, îl desrădăcinase, fără nici o durere.

Bruno, Buffamalco și Nello s'au bucurat că i-au păcălit sgârcenia, — iar d-na Tessa, simțind viclenia, și-a certat strașnic bărbatul.

MARINARII-TORPILĂ

(Urmare din pag. 16)

nave de luptă, mai puțin avariata, a fost adusă în bazin iar alia zace puternic înclinată și pe jumătate în apă pe acelaș loc unde a fost lovită de „ardiiți” italieni.

PAGUBELE SUFERITE

Prin acțiunea mijloacelor de asalt ale marinei italiene asupra Alexandriei, marina britanică a primit o lovitură foarte gravă, care poate fi asemănată, fără teamă de exagerare, cu aceea suferită de marina Statelor Unite la Pearl Harbour. Aci japonezii au avut marele avantaj de a surprinde inamicul, dacă nu cu totul nepregătit, în orice caz într-un moment când nu se aștepta și nu-și supraveghea siguranța pentru că era sigur că Japonia nu ar fi în drăsnit niciodată să înceapă ciclul operațiilor ofensive. La Alexandria însă, marina britanică, care de doi ani este silită să lupte din greu și care știe ceea ce trebuie să înfrunte, se găsea pregătită, bine înarmată și în deplină supraveghere în vederea apărării. Putem spune chiar de alarmă continuă și având ajutorul unor intensificate și multiple sisteme de protecție, dat fiindcă, în urma acțiunilor dela Suda, Malta și Gibraltar, ea știa că marinarii italieni au găsit mijloacele de a trece peste tot felul de rețele și baraje și că erau totdeauna gata, după vechea lor tradiție „să îndrăznească ceea ce nimeni nu mai îndrăznește”, iar pe de altă parte că acești oameni torpilă, care și-au ales de ție, care dată tinte tot mai grele și mai primejdioase, urmau să încerce și intrarea în Alexandria.

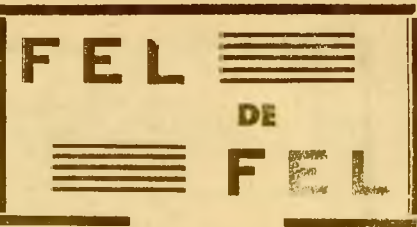
Baza navală dela Alexandria a fost deci violată, iar navele aflate aci au fost grav avariate, nu datorită unei largi și simultane întreprinderi a celor mai moderne mijloace aeronavale, cum au făcut ei,

glezii, la Taranto, ci cu ajutorul unor mijloace navale minime, îndreptate unor oameni despre care însăși guvernatorul Maltei a spus că sunt „de un deosebit și rar întâlnit curaj”.

În portul Alexandriei, bază navală organizată pentru necesitățile războiului după criteriile cele mai moderne, navele pot avea numai o parțială asistență în ceea ce privește vindecarea rănilor primite. Astfel englezii nu pot face marile reparații pe care le cer aceste greu încercate nave aci, și nici nu mai pot nădăjdui într-o altă soluție, cum a fost aceea găsită cu un an înainte în legătură cu portavioanele „Illustrious”, care cu mare greutate a trecut dela Suez în Marea Roșie și de aci, prin Oceanul Indian și Capul Bunei Speranțe, ca să ajungă la șantierele nordamericane pentru a putea fi definitiv reparate.

Scăderea tot mai mare a puterii navale britanice în Mediterană constituie un fapt de o gravitate excepțională. În ciclul de operații pentru ofensiva din Cirenaica, marina engleză a fost nevoită să se expună mai mult decât de obicei și a trebuit să înfrunte deci, hotărâta acțiune aeronavală a forțelor italo-germane. A pierdut astfel cuirasatul „Barham”, crucisătoarele „Galatea” și „Neptune”, trei contratorpiloare și un submarin, ca să nu ne mărginim decât la pierderile recunoscute de adversar, și, după ce a fugit ca să nu angajeze lupta cu o escadră italiană în golful Sirte ca să evite riscul unei alte compromiteri a puterii sale, a suferit la Alexandria eliminarea altor două cuirasate. Aceste lovituri sunt cu mult mai grele decât cele primite în Malaezia și în Oceanul Atlantic.

G. C. Speziale
Capitan de Fregată

Lumina produce vitamine

Rezultatele cercetărilor întreprinse cu razele ultraviolete au fost aplicate și în practică, jucând un rol important în viața zilnică. Astfel printre altele, razele ultraviolete produc vitamina D. Profesorul Scheer din Frankfurt a tratat încă de acum 13 ani laptele cu raze ultraviolete, contribuind la combaterea rachitismului.

Deasemenea razele ultraviolete distrug bacterii. Tocmai în acest domeniu, razele ultraviolete scurte, pentru care au trebuit să fie create generatoare de raze utilizabile, au o importanță deosebită.

Lămpile de mercur cu presiune joasă sunt cele care produc aceste raze prețioase ale omului în lupta sa contra microbilor, întrebându-se nu numai pentru evitarea stricării alimentelor, carne, pește, cereale, fructe, brânzeturi, băuturi, ci și în domeniul igienei, la sterilizarea paharelor de băut, a sticlelor, a materialelor de împachetat și chiar a unor încăperi, precum și în chirurgie în contra infecției rănilor, etc.

Nou metode în cercetarea primelor epoci ale istoriei

În Danemarca au fost perfecționate metodele întrebunțate de ani de zile de arheologia internațională pentru studiul vârstei relievelor din primele epoci ale istoriei, cu ajutorul microscopiei.

Oasele sau obiectele găsite nu se cercetează numai pentru a găsi oarecare urme ale vegetației, spre a putea conchide apoi din ce epocă datează; prin cercetarea pământului unde se găsesc, cu ajutorul așa numitelor probe de fosfați, se poate stabili dacă acel loc a fost cultivat și dacă există posibilitatea altor descoperiri. În afară de această colaborare între geologi și naturaliști, în ultimii ani cercetătorii danezi au luat în ajutor pe dentisti. S'au cercetat numeroase schelete găsite în țară, obținându-se astfel prețioase concluzii antropologice și medicale.

Descoperirile pe care le-au făcut posibile dentiștii danezi prin munca lor în ultimul timp, au mijlocit cercetării istoriei indicații unice, care îndreptățesc speranțele arheologilor danezi în ce privește această colaborare.

NOU

NOU

A APARUT
IN COLECȚIA
„AVENTURA”

TIGRUL
DIN MEYFER

o dramă sguduitoare a căre
acțiune pasionează pe cititor
în gradul cel mai înalt

100 Pag.

Lei 12

Cunoscitouti

DISPAR MONUMENTELE DE BRONZ DIN FRANȚA

În Franța se vor topi toate monumentele de bronz. Numai la Paris vor dispărea 92 de monumente. Frumusețea orașelor nu va suferi însă, pentru că se vor îndepărta numai monumentele a căror valoare artistică este socotită de specialiști ca minimă. Deasemenea nu se vor îndepărta monumente dinainte de 1860. Printre monumentele, care vor dispărea, se găsesc unele foarte cunoscute, unul dedicat „funcționarilor poștei și al căilor ferate”, altul dedicat „amicilor porumbeilor călători”; vor dispărea și un „Victor Hugo”, „Republica”, precum și o serie de monumente pe cari parizienii nu le-au văzut niciodată, fiind comandate numai pentru a sprijini pe sculptori, probabil cu legături „oficiale”.

Este interesant că și statua lui

VULPE ARGINTIE ARTIFICIALĂ

Crescătorii norvegieni au arătat recent la o expoziție din Oslo o nouă senzațională „vulpă argintie artificială”. „Troender” se numește încredinșarea de iepuri de casă, din care a rezultat blana atât de asemănătoare cu cea a vulpei argintii. Creșterea acestor iepuri joacă în Norvegia un rol important, țara dispunând astăzi de circa 500.000 de animale de acest fel.

Cantitatea de carne dobândită în ultimul an a fost de 15 milioane kgr., în timp ce animalele folosite pentru blănuri au produs 45 milioane coroane.

Mirosul câinelui

Mirosul extraordinar de dezvoltat al câinelui, a adus multe foloase omului. Dar puținii cunosc soluția, găsită acum 30 de ani, a problemei cum poate găsi câinele urma stăpânului. Lucrul nu este simplu, căci zeci de mil de experiențe cu sute de câini au arătat că fiecare urmă lăsată de un om conține un miros amestecat. În momentul când călcăm pe pământ presăm prin greutatea corpului nostru pământul, lăsând o urmă.

Se formează locuri mai umede, din cauza sucurilor diferitelor plante, insecte zdrobite, etc. Se adaugă mirosul pielei încălzimintei și alte mirosuri, pe lângă acelea specifice ale individului. Numai câinele dresat poate urmări acest miros și să nu se lase impresionat de celelalte mirosuri. Există aici două feluri de dresură, acela al gășirii urmei stăpânului, și a unui străin. S-au făcut experiențe și pentru a se vedea cum reacționează câinii la urmele de câini și de cai. Din 28 de experiențe ale primului grup 24 au fost pozitive, iar la a doua rezultatul a fost sută la sută, câinii urmărind foarte bine urma altor câini.

La experiențele cu cai, rezultatele au fost următoarele: din 22 de încercări cu 3 perechi de cai, numai una a fost negativă. Deci prin aceasta s'a putut dovedi că și animalele au un miros individual spe-

Camille Desmoulins din grădina de la Palais Royal va fi îndepărtată, deci eroul revoluției franceze va fi transportat pentru a doua oară la „guillotină”. Această măsură nu este regretată de populația Parisului, care are numai dorința ca pe locurile eliberate să nu se așeze acum alte monumente nu prea valoroase din platră — ceea ce ar fi de înțeles, dată fiind slăbiciunea pentru monumente a orașului.

LIPSA DE VITAMINE

UN NOU LEAC

Există așa numite boli de vitamină, care se ivesc printr-o cantitate mare excesivă de vitamine. Cercetătorii germani sunt preocupați de raportul între vitamine și bacterii. Bacteriile consumă vitamine ca și omul, au nevoie de anumite vitamine, încât înmulțirea lor depinde într'atât de cantitatea de vitamine, încât nu poate fi regulată prin alimentație.

Dacă din lapte urmează a se face brânza olandeză, vacile nu trebuie să fie hrănite cu un anumit furaj „silo” căci acesta conține prea puțină vitamină H, necesară bacteriilor care transformă laptele în brânză. Deoarece și bacteriile care produc bolile contagioase au nevoie de vitamină, s'a tras concluzia că trebuie să se sustragă bacteriilor vitaminele, pentru a vindeca boala. Aceasta a reușit în mai multe cazuri.

Există anumite substanțe, în deosebi sulfamidele, care pot inactiva bacterii. Mijlocul de combatere în

contra unei vitamine și deci împotriva unor bacterii anumite, se pot găsi prin muncă sistematică. Prin aceasta, cercetarea vitaminelor și a bolilor contagioase s'au apropiat într'un chip care poate schimba întreaga metodă de combatere a bolilor.

UN VULTUR ATACĂ UN AUTOBUZ

Pe șoseaua dintre Haugesund și Oslo, un vultur s'a aruncat cu toată forța asupra unui autobuz, spargând un geam și năvălind în interiorul mașinii.

Păsărea, rănită de cioburile sparte ale geamului, s'a înfuriat și a atacat un pasager. Acesta, un bărbat voinic, a reușit să apuce vulturul de gât și să-l sugrume, după ce vulturul încercase să-l rănească cu ciocul și ghiarele.

VOPSELE FĂRĂ ULEIU

Industria germană de lacuri și vopsele în scop de a face economie de uleiuri a reușit să obțină vopsele fără ulei, care întrunesc toate proprietățile vopselelor până acum în trebuințate și le pot înlocui cu succes. Ele se bazează pe principiul emulsiei și servesc ca vopsele universale, având o serie de calități: rezistă apei, temperaturilor, acoperă bine, etc. Afară de aceasta mai au și marele avantaj de a rezista bacteriilor, adică să nu permită înmuierea diferitelor boli.

Mulțumită acestei proprietăți noua vopsea este foarte indicată pentru clinici, spitale, sanatorii, școli, locuri publice. Vopseaua este și foarte economică și deaceia este posibilă vopsirea unor suprafețe mari cu cheltuieli minime.

Chimiștii germani au obținut numeroase asemenea vopsele, care sunt toate fără ulei sau grăsimi la bază.

TEMPERATURA DIN TUNIS SCADE CONTINUU

Climatul Tunisiei s'a schimbat mult în decursul ultimilor ani. Nu mai există aici ierni calde, ci ploile și furtunile se țin lanț și atât europenii cât și arabii sunt nevoiți să se refugieze în case.

Profesorul Guillochon s'a ocupat de aceste schimbări de climă și a ajuns la următoarea concluzie: din 1928 temperatura din Tunisia scade, încet dar continuu. Anumite plante care mai se plantau acum 40 de ani la Tunis, nu mai cresc astăzi. Dimpotrivă, alte plante care nu pot suporta veri lungi și ierni uscate, pot fi acum cultivate. Astfel, nu se mai găsesc astăzi în grădinile dela Tunis goyavieri și nici banane, ci caise, piersici și migdale. Este fapt cert că climatul din Tunis a devenit

mai rece, ceea ce însă nu trebuie privit ca ceva definitiv, deoarece observațiunile făcute în curs de numai 40 de ani nu sunt suficiente pentru a afirma aceasta.

APROVIZIONAREA CU PETROL A JAPONIEI

Considerațiunile presei economice din Shanghai asupra importanței izvoarelor de petrol ale insulei Borneo ajung la concluzia că prin folosirea acestor zăcămintele se pot acoperi nevoile din timp de pace, în uleiuri minerale ale Japoniei. Acesta se cifrează la aproximativ 4 milioane tone.

Dacă producția de petrol a insulei Borneo este considerată a fi de circa 3 milioane de tone, și dacă se ține seama de producția națională japoneză de 200.000 tone, de producția concesiunii japoneze în Sachalin de Nord de 200.000 tone, și de producția Manchuriei de 500.000 tone nevoile japoneze din timp de pace pot fi acoperite după cucerirea ținuturilor petrolifere din Borneo din producția proprie.

Japonia fiind astfel independentă de livrările din străinătate.

NAPOLEONI IN MANȘON

Intr'un atelier de blănărie unde se prelucrau manșoane de către femeile germane, pentru soldații de pe front, s'au găsit într'un manșon doi napoleoni de aur. Deoarece nu s'a mai putut afla proprietara manșonului, cele două monete au fost predate Bancii Reichului.

NOU — A APARUT — NOU

MAGAZINUL

Nr. 134

NUMĂR SPECIAL PE LUNA
MARTIE 1942

III

140 PAGINI 50 LEI

CU URMATORUL CUPRINS:

An nou, în Japonia — Alchimiste moderne — Graiul mâinilor — Odișea călugărului — Inventator al prafului de pușcă — Intimități din viața vedetelor — Moda sporturilor de iarnă — Frumusețea din punct de vedere bărbătesc

Precum și un roman complet
SCLAVA ETERNĂ

de Gaston Cheran
dela Academia Goucourt

Nuvela, Schițe vesele, Pagisa de modă, Curiozități din toată lumea, Humor, etc.

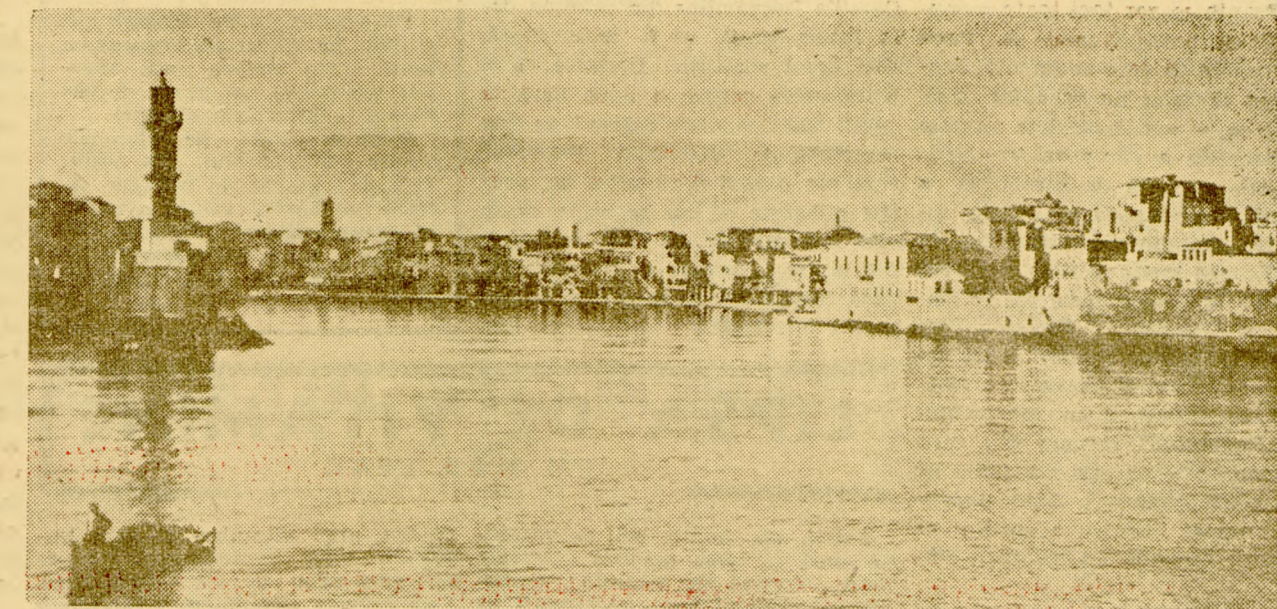
MARINARII-TORPILA

LA ATAC...

Un senzațional articol
scris de Edward Jack-
son, guvernatorul
Maltei

Anul trecut Radio și presa engleză și nord-americană, prezentau omenirii întregi acțiunea aerotorpiloarelor dela Taranto ca unul din marile succese militare ale Angliei. Acest succes se rezuma la avariile suferite de o singură navă de luptă, pagube care însă se puteau îndrepta. Churchill a mers așa de departe încât a anunțat Camerii Comunelor că după acest al doilea Trafalgar va putea să trimeată în Atlantic cuișasatele dela Alexandria, care nu mai aveau ce căuta într-o Mediterană revenită stăpanirii engleze. N-au trecut însă 40 de zile dela încursiunea engleză la Taranto, că flota italiană a infrunțat la Capul Toulada flota britanică, care, luată sub tirul eficace al marilor calibre, a părăsit în grabă câmpul de luptă, retrăgându-se la Gibraltar. A urmat apoi o atitudine din ce în ce mai agresivă a forțelor navale italiene față de convoaiele engleze care începeau să treacă prin Canalul Siciliei. Acest fapt a dovedit limpede opiniei publice mondiale cât de stăpână este Anglia pe Mediterană. Dar prestigiul Angliei a primit o gravă lovitură și datorită repedei cuceriri a Cirenaicei cu ajutorul unui nou corp italo-german transportat în Africa în mai puțin de o lună, fapt care a dovedit cu prisosință că flota italiană nu numai că nu a fost distrusă, cum spunea Churchill, dar că este din ce în ce mai în măsură să asigure comunicațiile maritime dintre Italia și Libia. Apoi, cu prilejul campaniei balcanice, marina italiană a cherășuit transporturile de trupe și materiale din Italia în Albania, ca și acelea din Grecia în Creta. Toată lumea știe că izbânda acestor două mari operații militare se datoră în mare parte și marinei italiene care a știut tot odată să facă față tuturor atacurilor engleze pornite pe toate căile.

Marina italiană deci a luptat necontenit pentru a-și duce la bună îndeplinire toate sarcinile și a dovedit de a fi hotărâtă să reducă preponderența navală inamică printr-o serie de strălucite operații îndrăznețe, asaltând flota britanică în însăși bazele ei mediteraneene. Acțiunile „ardiiilor” măști, la Suda în Creta, la Malta, la Gibraltar și la Alexandria, când mijloacele italiene de asalt au pătruns până în inima acestor baze denădese cu mult lovi-

Vedere din portul Alexandria

tura engleză atât de puțin rodnică dela Taranto. După cum vedem și aci partida nu este în favoarea englezilor.

PĂTRUNDEREA ÎN PORTUL INAMIC

În noaptea de 18 Decembrie, în ciuda enormei depărtări a bazei

micului, concentrată asupra unei zone atât de mici, era foarte intensă, baraje de rețele de oțel și de mari cilindri plutitori, legate printr-un sistem de cuplaj succesiv, blocau canalul îngust de intrare și totuși marinarii-torpilă italieni s-au orientat perfect și s-au îndreptat în ciuda nopții, spre ținte, după ce au

Edward Jakson, locotenent guvernator al Maltei, cu prilejul unui articol publicat în ziarul „Istambul”, a dat o seamă de amănunte asupra tipului original și îndrăzneț prin care italienii prefac micile și inutile lor ambarcații de asalt în adevărate torpile încărcate cu explosibil puternic pentru a odată atinsă ținta, nimic să n-o mai poată salva.

Acest funcționar englez, care a putut constata la Malta personal efectele groaznice ale acestor asalturi, a adăugat că „nimic, în afară de o puternică rețea de oțel sau un tir de artilerie precis, ceea ce este foarte greu de obținut, poate să o prească ambarcația din cursa ei spre obiectivul de care se va sdrobi explodând”. Astfel pot fi explicate rezultatele sigure ale acestor operații. La Suda, crucisătorul „York” și un petrolier, singurele nave ancorate, au fost scufundate, la Gibraltar patru vapoare găsite acostate la chei au avut aceeași soartă. În ceea ce privește Malta, englezii tac cum au tăcut și după acțiunile asupra Sudei și Gibraltarului, dar nu va trece multă vreme și toată lumea va afla marile pagube pe care le-a suferit marina britanică, datorită loviturilor date de marinarii-torpilă italieni. La Alexandria două cuirassate de tipul „Vallant”, de câte 31 mii tone, cu 8 tunuri de 381, au fost lovite foarte grav și nu au dispărut sub apă numai pentru că portul Alexandria este foarte puțin adânc și deci aceste nave, îngreunate numai decât din pricina mării cantități de apă intrată prin spărturi, s-au sprijinit pe bancurile de nisip, rămânând astfel pe jumătate scufundate.

Aceste nave chiar dacă se va încerca recuperarea și repararea lor, multă vreme marina engleză nu va putea conta pe ele. Una din aceste

(Continuare în pagina 14-a).

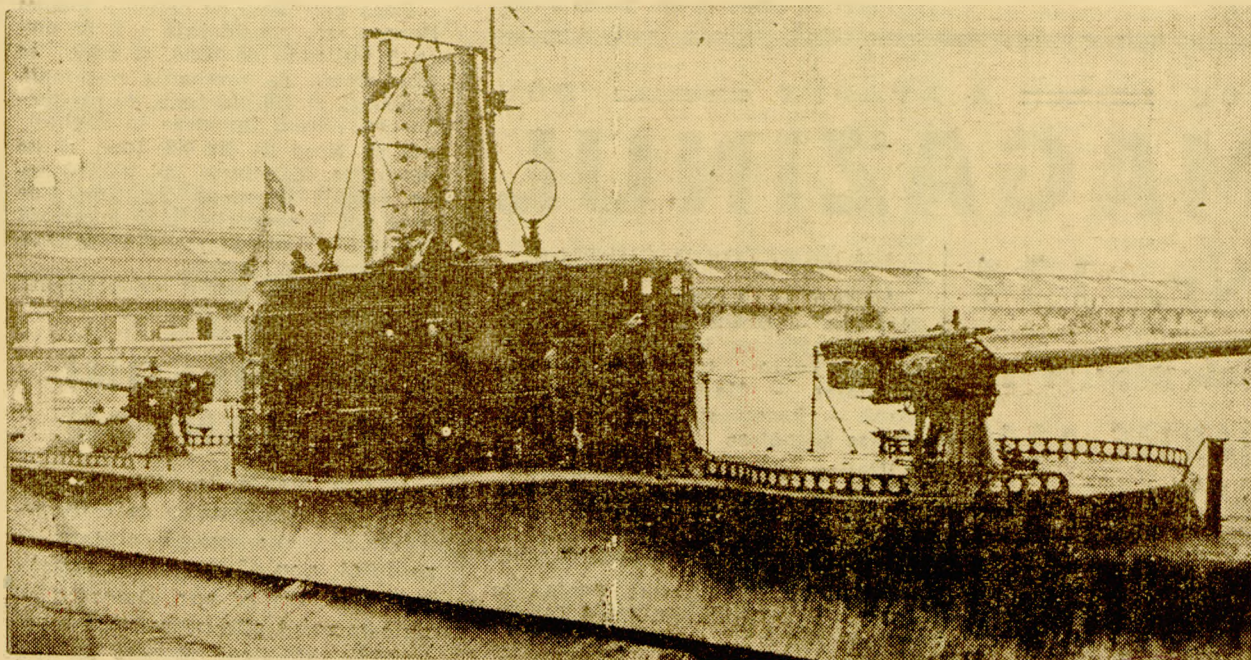
CURAJ-EROISM

O acțiune plină de vitejie și primejdii a
marinarilor italieni în portul Alexandria

DANSUL MORȚII

Alexandria de coastele italiene, mijloacele de asalt ale Marinei Regale au depășit, datorită unei trude în care au întrebunțat o mare pricepere și răbdare, prima linie de veghe și de apărare, și au intrat în aria portului care astăzi, pentru măsuri de siguranță, a fost redusă la mai puțin de 200 m. Vigilența ina-

infrunțat și depășit toate piedicile cu curaj, dăruenie și sânge rece. Uneori pentru o palmă de apă „greerii” au fost nevoiți să se trudească vreme de un ceas, dar până la urmă au izbutit să treacă neobservați, să ajungă în inima bazei, să-și aleagă prada și s-o poată as-

O bază de submarine undeva în Mediterana

„ARDIIII”
INTRĂ ÎN
ACȚIUNE

